

פ ר ו ט ו ק ו ל
 ישיבה לא/של"ד של הממשלה
 יום א', כ"ג בחשוון תשל"ד - 18.11.73
 (בשעה 09.00)

נכחו השרים: ג. מאיר - יו"ר, י. אלון, י. אלמוגי, י. בורג, ח. בר-לב,
 ח. גבתי, י. גלילי (מאמצע סעיף 113), מ. דיין, ש. הלל, אצ
 ז. ורהפטיג, מ. חזני, ג. פלד, מ. קול, ו. שם-טוב, ז. שרף.

נעדרו השרים: א. אבן (בחול"ל), פ. ספיר (בחול"ל), ש. פרס (בחול"ל).

רב-אלוף ד. אלעזר	-	ראש המטה הכללי של צה"ל
מ. ארנון	-	מזכיר הממשלה
סא"ל א. בראון	-	לשכת שר הבטחון
מ. גזית	-	המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
תא"ל י. ליאור	-	מזכיר צבאי לראש הממשלה
א. קדרון	-	המנהל הכללי, משרד החוץ
סא"ל א. שלו	-	לשכת הרמטכ"ל

סדר היום:	113.	הקמת ועדת הקירה בקשר למלחמת יום הכיפורים - טיפול הממשלה בנושא
עמ' 2		
עמ' 54	114.	ש א ל ו ת
עמ' 67	115.	סקירה בטחוגית
עמ' 75	116.	ביקור סגן מזכ"ל או"ם ד. גויאר בארץ
עמ' 79	117.	פרסומים על השיחות עם מזכיר המדינה קיסינג'ר ועוזר מזכיר המדינה סיסקו
עמ' 80	118.	הודעה אישית
עמ' 84	119.	התקנת תקנות שעת חירום בדבר תשלום מקדמות למשרתים במלואים
עמ' 85	120.	בסיעות שרים
עמ' 86	121.	מכירת נשק

רשמו: י.מ. 50 - 2
 ת.כ. 86 - 51

113. הקמת ועדת חקירה בקשר למלחמת יום הכיפורים - סיפול הממשלה בנושא

רה"ט הגב' ג. מאיר :

חברי הממשלה זוכרים שעוד בזמן הקרבות

נשמעו הערות ותמיהות. אמרתי אז כי ברגע

המתאים נצטרך להגיע לבירור ולמסקנות. מטבע הדבר לא פרשתי, אלא יכולתי לפרש ולא הייתי מוכנה לפרש ולהציע דבר מה קונקרטי.

בינתיים, בישיבת הממשלה הקודמת, שבה לא

הייתי בוכחת, הודיע הרמטכ"ל מה שהודיע. בעיני זה היה הדבר הטבעי, כי אאאאאמה שהצבא עושה אחרי כל תקרית גבול, לא כל שפן עליו לעשות עכשיו, צאצא ובצורה המתאימה לנסיבות. אפשר לסמוך על הצבא. ועוד, היה ברור לי לגמרי, ובדמה לי שלכולנו, והממשלה גם החליטה על כך, שמה שהצבא יעשה לא יהיה במקום דבר אחר שצריך לעשותו.

התלבטתי עם צמתי מהן האפשרויות. היו לי

2-3 שיהות עם היועץ המשפטי לממשלה. רציתי לשמוע ממנו מהן האפשרויות החוקיות במצב כזה, וזה גם לאור מה שהופיע בעתונות ובוועדת החוץ והבטחון, כאשר דברו על ועדה כזאת או על ועדה אחרת. אני כשלעצמי לא ראיתי אפשרות אחרת, אם אנחנו רוצים שהענין יבורר לגופו, ולא חלילה לטשטש שום דבר, וזאת מבלי להפוך את זאת לענין פוליטי פנימי - ואני חושבת שלא רק להטובי ישראל בחוצה תשובה ברורה אמיתית, כי אם היא בחוצה גם לי ולכל אחד מכם - והיה ברור לי שהענין לא יתברר על-ידי ויכוח באיזה מוסד פוליטי.

אם לדבר על מוסד פוליטי, הרי זה יכול

להיות אחד משני הדברים, שהם אותו הדבר: או ועדה פרלמנטרית, שבדרך הטבע צריכה להיות מורכבת מרוב הסיעות בכנסת, בכל אופן ודאי לא בלי האופוזיצים, או ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שזה בדיוק אותו הדבר. אני משוכנעת שאין כל דרך להגיע בצורה כזאת על-ידי מכשיר כזה למה שאנחנו רוצים להגיע ולמה שנחוץ לעם. בגיד את זאת כך: זה יהיה לא רק מצעד האופוזיציה, אלא אם מה שהיה בכנסת זה הדגם לצורת הויכוח כפי שיתנהל, הרי מדרך

רה"מ הגב' ג. מאיר:

הטבע שאחריים יתגוננו, וגם את זאת איני רוצה. אני רוצה שיהיה פורום, שבלי
רחמים ובלי כל פניות צדדיות אחרות, ייחקר בו הדבר לגופו ויוגד בו כל מה
שיש להגיד.

אחרי כן נתעוררה אפשרות בחירה: או ועדה

צבורית או ועדה על פי חוק ועדות-החקירה. לכאורה אפשר להגיד, יש לבחור
בועדה צבורית. אבל יסלח לי היועץ המשפטי לממשלה ויסלחו לי עורכי דין
אחרים, אם פעם זה היה מקצוע שלהם, אבחנו יודעים שבעדן חקירה על פי החוק
יש גם עורכי דין. עברנו את הדבר הזה. יכולה להיות ועדה צבורית שהיא צריכה
לבחור אנשים שלא יכול להיות ולא צריך להיות ספק ביחס לאמינותם
ולאנשים האלה צריך גם להיות מידע.

אני רוצה להגיד פה בסוגריים: מה שמרפיע

היום בעתונות ומה שהופיע ביום ששי בעתונות זוהי שערוריה. אני אומרת לכם:
לא היתה לי התיעצות טפלגתית על הרכבים ועל דברים דומים. כל זה מצוץ מהאצבע
של מישהו, שאיבני יודעת מיהו. זוהי שערוריה שאין דוגמתה. אצלנו הכל
מותר. על עתונות אין ועדות חקירה, יש לה חסינות.

שקלתי ימים ולילות איך זה יהיה.

הגעתי למסקנה שאנחנו עלולים לעמוד בסכנת ^{נזק} בארץ, שיתנחלו שני דברים בעת
ובפונה אחת, שועדה צבורית תעשה לה את עבודתה, ואני יכולה לתאר לעצמי,
כי כאשר אנחנו נחלים על ועדה בת 3, בת 5 או בת 7 חברים, ובנחר באנשים
שאנחנו נחשוב אותם לאמינים, זה לא ימנע לגמרי ויכוח שיתעורר בצבור,
מדוע זה וזה לא נבחר לוועדה, ולך תסביר מדוע הוא לא נבחר לוועדה.
אצלנו יש בכלל סגנון אם מישהו לא נבחר לאיזה גוף, הרי לא מטפיק שהוא
לא נבחר, אלא שהוא פסול. ואז ישאלו: מדוע פסלו את זה ומדוע פסלו את
השני? אי אפשר יהיה לעמוד בזה, כי אי אפשר יהיה להסביר שהאיש שלא נבחר
הוא אמנם מצויין וטוב וישר, אבל יש סבה מדוע לא נבחר לאותה ועדה.

החלטתי בלבי שאין כאן דרך אחרת אלא

לפעול לפי החוק של ועדות חקירה. אחד הסימנים של החוק, או אחת ההסברות,

רה"מ הגב' ג. מאיר:

או ההנהיות או הסנה לבחור בועדת הקירה על פי החוק צריכה להיות שזהו ענין שהצבור מתעניין בו. אי אפשר להגיד שהצבור אינו מתעניין במה שקרה.

החלטתי להציע לממשלה ללכת בדרך הפשוטה,

לפנות לבשיא בית המשפט העליון שיקים ועדה-חקירה, אולי עם הפרוגטיבה או החובה שיש לממשלה לציין מה היא רוצה שהועדה הזאת תחקור. אני מסוכנעת שאין לנו דרך אחרת. ואני יודעת שיש צבאל כאלה בין הצועקים, שאינם רוצים בכלל בועדת הקירה. יהיה כך, אנחנו נמצאים גם באיזה סזון מיוחד. איבנו מחוייבים להתחשב בזאת. אבל אני בטוחה שיש הרבה יהודים טובים וחסימים המתהלכים עם בעיות, עם מכאובים ועם חוסר יכולת לחנין מה קרה ולמה ומדוע. זה מגיע לדיבורים שנכלל הכל בשתנה, לא נשאר כבר במדינה מה שהיה. גם אם זה בא מאבשיט הטובים ביותר, אין אני מקבלת את זה. וודאי וודאי שאין אני מוכנה ללכת על פי סימני-דרך, שדמגוגיה רוצה להכתיב לנו. אני אומרת שאך ורק לגופו של ענין זה בחוץ, זה הכרחי, זה לטובת הענין, זה טוב לעתיד וטוב שהעם יידע את הדבר, בלי כל טיח, מה היה, מדוע כן, מדוע לא וכך הלאה.

אני מציעה את ההצעה הזאת, ומבקשת את

היועץ המשפטי לממשלה לתת לנו את ההסבר המשפטי לכך.

אני מבקש לשאול שאלה.

השר מ. קול:

קודם נשמע את היועץ המשפטי לממשלה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

ואני רוצה לומר עוד דבר: אם נחלים שאין

ועדת הקירה ואין בכלל חקירה, יהיה בירור בממשלה. אולם מה שאיבנו יכול להיות שיהיו שני הדברים גם יחד, גם בירור בממשלה וגם חקירה.

על זה יש לי משהו לומר.

השר מ. קול:

חכה. בדרך כלל אינך מקופח כל כך ברשות

רה"מ הגב' ג. מאיר:

הדיבור. אינך צריך להיות מקופח, אבל איבן

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

חוק ועדות חקירה בתקבל בכנסת

בשנת תשכ"ט, והוא קובע בסעיף המרכזי שבו

"ראתה הממשלה שקיים ענין שהוא בעל חשיבות ציבורית חיונית אותה שעה

הטעון בירור, רשאי היא להחליט על הקמת ועדת חקירה שתחקור בענין

ותמסור לה דין וחשבון." זאת אומרת האלמנט המרכזי בחוק הוא שהענין

הוא בעל חשיבות ציבורית אותה שעה. "2. בהחלטה על הקמת ועדת חקירה

תגדיר הממשלה את הענין שיהיה נושא החקירה." הממשלה חייבת כמונן להגדיר

מה הנושא שהיא רוצה שייחקר, זאת אומרת קביעת מה שנקרא בלע"ז terms of

reference הנושא שייחקר הוא איפוא בגדר סמכותה של הממשלה.

אחרי שהממשלה מגדירה את הנושא ובכלל מחליטה על הקמת ועדת חקירה,

היא מודיעה על כך לנשיא בית המשפט העליון. הרכב הוועדה יהיה מסור בידו.

כאשר נשיא בית המשפט העליון בא להפעיל את סמכותו, להרכיב ועדת חקירה,

הוא פועל על פי הוראות החוק הקובעות שיושב ראש ועדת חקירה יהיה שופט

של בית המשפט העליון או שופט של בית משפט מחוזי. "3. ועדת חקירה תהיה

של שלושה חברים, זולת אם קבעה הממשלה, לאחר התייעצות עם נשיא בית

המשפט העליון, שהוועדה תהיה של מספר לא-זוגי גדול יותר."

בענין מספר חברי ועדת החקירה בתבקשתי

הבוקר על ידי ראש הממשלה לקיים שיחה עם נשיא בית המשפט העליון, מהי

עצתו אם הממשלה תרצה להחליט שהמספר יהיה לא 3 אלא 5. דעתו של נשיא

בית המשפט העליון היא, שאם הממשלה סבורה שצריכים להיות בוועדה 5 חברים,

אין לו התנגדות לכך, אין לו הערות נגד הצעה כזאת.

נשיא בית המשפט העליון הוא שמרכיב את

הוועדה. "7. ועדת חקירה תקבע את סדרי עבודתה ודיוניה במידה שלא בקבעו

בחוק זה או בתקנות לפיו." הוועדה עצמה קובעת את סדרי הפעולות שלה,

את קצב הפעולות, את מקום כינוסה. הכל מתנהל על ידי הוועדה עצמה, כמו,

שלפי האבולוגיה, בית משפט קובע את סדרי הדיון שלו. לוועדה סמכויות

להזמין עדים ולהשביע עדים, ואף אם יש צורך - לכפות הופעת עו במקרה

שהדבר יידרש.

החוק קובע בסעיף 18: "א) ועדת חקירה

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

תדון בפומבי; ואולם רשאית היא לקיים דיון, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות אם ראתה צורך בכך לשם שמירה על בטחון המדינה.

אולם סעיף 23 לחוק ועדות חקירה אומר

תחת הכותרת "גושא המחייב סודיות":
 "קבעה הממשלה, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שהענין גושא

החקירה או דיוני הועדה מחייבים סודיות, יחולו ההוראות הנאות, זולת אם החליטה הממשלה, באישור כאמור, לסטות מהן, כולן או מקצתן:

(1) לא תפורסם הודעה על הקמת ועדת החקירה;

(2) הוראות סעיף 38 לחוק דיגי העובשין (בטחון המדינה, יחסי

חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז-1957, יחולו, בשיבוים המחוייבים:

(3) מי שהתייצב לפני הועדה לפי סעיף 15 לא ייצגו אלא עורך

דין שאושר לשמש סניגור לפי סעיף 318 לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955;

(4) דיוני הועדה יתקיימו בדלתיים סגורות;

(5) הועדה תגיש את הדין וחשבון שלה גם לוועדת החוץ והבטחון של

הכנסת;

(6) הועדה לא תפרסם את הדין וחשבון שלה או את הפרוטוקול של

דיוניה.

פירוש הסעיף הב"ל שאם הממשלה קבעה,

באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שענין גושא החקירה או דיוני הועדה

או הגושא לפי עצם טיבו מחייבים סודיות, יחולו ההוראות הב"ל אלא אם

כן החליטה הממשלה בהחלטה על הסודיות להוציא מגדר הסודיות אחד או אחדים

מן הגושאים. החוק קובע שאם הממשלה סבורה שיאופי של סודיות לגושא

המחקר או לדברים העלולים לעלות תוך כדי הדיון בפני הועדה, היא רשאית

להחליט על דיון סגור, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

הממשלה או הועדה ?

השר מ. קול:

הממשלה.

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

יש כלל האומר זאת גם למקרה שלא בקבע

מאומה שיש בו משום דבר בטחוני בגושא, והגושא הוא תמים ורגיל, אבל תוך

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

כדי דיוני הועדה עולה נושא שיש בו משום עבין בטחוני סודי, יכולה הממשלה לבקש שהדיון יתנהל בדלתיים סגורות. ועדת-החקירה האחרונה לעבין "בתיבי זפט" גענתה לחקור בנושא שהוא משקי כלכלי, אבל תוך כדי הדיון בנושא גוכחה הועדה שיש קטע מסויים של הדיון המחייב סודיות, החליטה הועדה להתכנס בלשכתה ולקיים את הדיון בדלתיים סגורות, והדיון בקטע זה היה סודי. זה כאשר תוך כדי הדיון עולים נושאים שהועדה סבורה שהדיון חייב להתנהל בדלתיים סגורות.

יש אלטרנטיבה אחרת, כאשר המחוקק צופה

מראש אפשרות, שהממשלה תהיה סבורה, כי במסריה שתועלה לדיון יש נושאים סודיים העלולים לעלות תוך כדי הדיון, זה פכוון בעיקר למקרים שבהם הסודיות עלולה לצמוח כפטריות בכל שאלה שניה, אין זה מעשי שבכל רגע תגיד הועדה, עכשיו בחליט על סודיות. הממשלה מגדירה מהו הנושא המחייב סודיות. היא רשאית, כך קבעה הכנסת, לומר, באישור ועדת החוץ והבטחון, שדבר זה מחייב סודיות של הדיון. יש בזה מעין מחסום-בטחון. המחוקק קבע כי אז חלה שורה של דברים בקשר לסודיות הדיון, אלא אם הממשלה קובעת שביחס לעבין אחד או שנים אינה חלה הסודיות.

סעיף 38 לחוק בטחון המדינה קובע, שאם

תוך כדי משפט עולה נושא שהוא כה סודי, שגם הנאשם וגם הסניגור שלו אינם צריכים לשמוע אותו, אפשר לקיים את הדיון בלי הנאשם ובלי סניגורו, אבל אז ימנו סניגור שיוכל לשמוע את הדיון. או תוך כדי אפליקציה אחרת: אם אדם זכה בוועדת חקירה עקב זכותו לחקור עדים, כי הוא עלול להפגע, אבל כאשר הנושא הוא כה סודי, שהועדה סבורה שהוא אינו צריך לשמוע את הדיון, הוא לא יהיה זכה בדיון זה, רק שהועדה תבטיח בדרך אחרת שהדברים שנאמרו בנוגע אליו יובאו לידיעתו. ממנים אז פרקליט מוסמך השומע את הדברים. נאמר בסעיף 3 של סימן 18 ה"ל: "מי שהתייצב לפני הועדה לפי סעיף 15 לא ייצגו אלא עורך דין שאושר לשמש סניגור לפי סעיף 318 לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955." הכוונה היא לעורכי דין אזרחיים,

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

לא צבאיים, שלגביהם קבעה הכנסת בשעתו בחוק השיפוט הצבאי, שכל עורך דין אזרחי יוכל להופיע בפני בית דין צבאי אם אושר על ידי ועדה בראשותו של השופט זוסמן. לחלק גדול של עורכי-הדין בארץ יש אישור-קבע כזה, וכל הרוצה להופיע בפני בתי דין צבאיים, צריך לקבל אישור מאותה ועדה בראשותו של השופט זוסמן. עורך דין המופיע במשפט כזה צריך להיות אחד מאות המאות שעברו את הסיבון של הועדה הזאת.

סעיף 5 של סימן 18 אומר: "הועדה

תגיש את הדין וחשבון שלה גם לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת." בו בזמן שצדק וחשבון רגיל של הועדה מובא רק בפני הממשלה, הרי דין וחשבון משייבת המתקיימת בדלתיים סגורות יובא גם לפני הועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

סעיף 6 אומר: "הועדה לא תפרסם את

הדין וחשבון שלה או את הפרוטוקול של דיוניה." כאשר הסעיף על הסודיות חל כפשוטו בהוראותיו האבטומטיות, גם הדין וחשבון אינו מתפרסם.

אני רוצה להעיר שההצעה שבאה היום בפני

הממשלה כוללת אכן הצעה לקבוע שהעניינים שהם נושאי החקירה ~~אצא אצא אצא אצא~~

ודיוני הועדה מחייבים סודיות, כאמור בסעיף 23 של חוק ועדות חקירה, קביעה של הממשלה הטעונה אישור ועדת החוץ והבטחון. אולם ההצעה המוצעת לפניכם אומרת שפיסקאות 1 ו-6 לא יחולו כאן, היינו: "1) לא תפורסם הודעה

על אצא הקמת ועדת החקירה; (6) הועדה לא תפרסם את הדין וחשבון

שלה או את הפרוטוקול של דיוניה." כוונת ההצעה היא שבמקרה שלפנינו

לא יחולו שתי הפיסקאות האלה, זאת אומרת אין הכוונה בהקמת הועדה,

שהממשלה תקבע מראש שהדין וחשבון אינו מתפרסם. כאן מן הנכון להוסיף

סאין פירושו של דבר שהדין וחשבון כולו יתפרסם לצבור הרחב, אלא ששיקול

הדעת יעבור מן הממשלה לוועדה עצמה. כי באמר בסעיף 20 של חוק ועדות חקירה:

"ועדת חקירה תפרסם ברבים את הדין וחשבון שלה סמוך אחרי הגשתו לממשלה;

ואולם רשאית היא שלא לפרסם את הדין וחשבון, כולו או מקצתו, אם ראתה

צורך בכך לשם שמירה על בטחון המדינה." גם בעבר היו מקרים שהועדה החליטה

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

שחלקים של הדין וחשבון שלה אינם מתפרסמים.

מוצע לממשלה הפעם שהיא תקנע כי כללי

הסודיות המפורטים בסעיף 23 יחולו פרט לשני הדברים - פירסום מינוי

הועדה ופירסום הדין וחשבון של הועדה. כאמור שפירושו של דבר, שהחלטת

מה לפרסם מהדין וחשבון ומה לא לפרסם עוברת לידי הועדה עצמה. כמובן

שגם אז כל הדין וחשבון של הועדה, גם החלק שהיא החליטה לא לפרסמו לצבור -

יועבר לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

החוק אינו קובע את קצב עבודתה של

הועדה, והועדה היא סוברנית ואוטונומית כדי לקבוע את קצב פעולתה.

לכן מן הרגע שמוחלט על מינוי הועדה, מסור הדבר בידי יושב ראש הועדה

וחבריה לקבוע מה המועד שבו תסיים את עבודתה. הדבר תלוי גם בחומר שיובא

בפניה. הועדה צריכה לשמוע מה שמובא בפניה.

אני חושב שאלה הן ההוראות המשפטיות

המרכזיות שבהצעה.

רק לשם שלמות אזכיר. סעיף 15(א)

אומרו "ראתה ועדת חקירה שפלוגי עלול להיפגע מן החקירה או מתוצאותיה,

יודיע לו יושב ראש הועדה במה הוא עלול להיפגע ויעמיד לרשותו, בדרך

שימצא לנכון, את חומר הראיות הנוגע לאותה פגיעה והגמצא בידי הועדה

או בידי מי שהוטל עליו לאסוף חומר לפי סעיף 13." זאת אומרת בפני

הועדה מופיע לא רק העד המסויים המעיד אותה שעה, אלא עשוי או עלול -

כפי שתיווצר הסיטואציה - שעדות מסויימת עלולה לפגוע באדם אחר שאינו עד

באותה שעה, והועדה רשאית להודיע לו על המצב והוא רשאי אז להיות שכת

בעצמו בדיוגי הועדה בשעה שהיא תחקור בקטע מסויים, שבו הוא עלול להיפגע.

זה כמובן דבר שהוא בעל חשיבות מבהיגת ממדי הפעולה של הועדה. גם בעבר

ראינו ועדות חקירה שהפעילו סעיף זה. כמובן שענין סודיות הדיונים

וקיום הדיונים בדלתיים סגורות חלים גם על הדבר הזה, בשעה שכתב בדיוגי

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

הועדה מי שאיננו עד באותה שעה, אלא שמפאת העובדה שהוא או פרקליטו עלולים להיפגע.

השר ו. שם-טוב:

הענין של סוב יודיזה חל גם על ועדה משפטית שכזאת?

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

כן. סעיף 41 של חוק בתי המשפט חל גם על דיוניה של ועדת חקירה שכזאת

לפי האפליקציה המתאימה: "לא יפרסם אדם דבר על ענין התלוי ועומד בבית משפט, אם יש בפרסום כדי להשפיע על מהלך המשפט או תוצאותיו; ואולם אין איסור זה חל על פרסום ידיעה בתום לב על דבר שנאמר או אצא שאירע בישיבה פומבית של בית המשפט."

אני מפנה את תשומת לבכם לזייר המובח

בפני השרים והמגדיר את הנושאים שמוצע לחקור אותם:

"א) הענינים כדלקמן, היינו:

1. המידע, בימים שקדמו למלחמת יום

הכיפורים, על מהלכי האויב וכוונותיו

לפתוח במלחמה וכך ההערכות וההחלטות של הגורמים הצבאיים והאזרחיים

המוסמכים לכך, בקשר למידע האמור;

2. היערכותו של צה"ל למלחמה בדרך כלל,

כוונותו בימים שקדמו למלחמת יום הכיפורים ופעולותיו עד לבלימת האויב; -

הם כיום ענינים בעלי חשיבות ציבורית

חיונית הטעונים בירור."

השר ש. הלל:

"עד לבלימת האויב" - היינו השלב הראשון

של המלחמה?

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

כן. אין חוונה להכנס לכל מהלכי

המלחמה עד להפסקת האש, אלא על השלב

המוקדם והשלב הראשון. כאן יכולות להיות וריאציות לכאן ולכאן, אבל

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

זה איננו מטריאלי. הכוונה היתה לכלול את שני ימי הקרב הראשונים, אלה הם הדברים המעוררים צורך בחקירתם, איך הגיעו יחידות הקרב למקום, איך נערכו יחידות הקרב, מה היה מצבן בשלבי-הקרב הראשונים.

"ב) תוקם ועדה חקירה שתחקור בעניינים האמורים

ותמסור לממשלה דין-וחשבון.

ג) לקבוע, לאחר התייעצות עם גשיא בית המשפט

העליון, כי הועדה תהיה של מטישה חברים.

ד) לקבוע, שהעניינים שהם נושאי החקירה ודיוני

הועדה מחייבים סודיות, כאמור בסעיף 23 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968,

להוציא פסקאות (1) ו-(6) שבו אצ ולבקש אישורה של ועדת החוץ והבטחון של

הכנסת לקביעה זו.

ה) להודיע על ההחלטה הזאת לגשיא בית המשפט

העליון.

השר מ. קול:

אני תומך ראשית כל בהצעה על הקמת ועדת

חקירה כזאת. אני בגד כל ועדות חקירה אחרות,

בגד כל ועדות שועדת החוץ והבטחון של הכנסת תציע או בגד ועדת החוץ והבטחון

עצמה כועדת-חקירה ובגד כל ועדות חקירה צבוריות אחרות. אני חושב שבהצעה

זו יש משום שיקול זכון. זוהי הדרך היחידה כיצד להבטיח שהצנור יתייחס באמון

לועדת כזאת שתתמנה על-ידי גשיא בית המשפט העליון. לשם כך קיים החוק הזה של

ועדות חקירה. העניין הזה שלפנינו הוא וודאי עניין ממדרגה ראשונה. רק כך אפשר

לדון בנושא הזה. לכן אני תומך בהצעה שהובאה הנה על-ידי ראש הממשלה ועל-ידי

היועץ המשפטי, גם ביחס לעניין של terms of reference. אני חושב שאם ביכנס

לכל מהלך הקרבות לא בגמור את העניין אפילו תוך שנה, אם נשמע את כל האלופים,

כפי ששמענו עכשיו בסיני ובסואץ, אפשר יהיה לכתוב על כך הרבה ספרים.

לא / שלד - 18.11.73

סודי ביותר

11א.

השר מ. קול:

אבל איני מבין למה התכוונה ראש הממשלה

כשאמרה שאם מתמבית ועדת הקירה, לא יכול להיות פה בירור בממשלה. אני מזכיר לראש הממשלה, שבתוך הקרבות אני, וגדמה לי שגם השר גלילי וגם השר פלד ועוד שרים, עוררו את הענין שהממשלה חייבת לקיים מצידה דיון על כמה אספקטים הקשורים בנזוהל הענינים מצד הממשלה. אני חנר בממשלה, ויש לי שאלות אל ראש הממשלה ואל שר הנטחון לגבי סדרי הנזוהל בממשלה, כיצד הוזמנו לדון בנושא הזה או לא הוזמנו לדון בו.

רה"מ הגב' ג. פאיר:

רק ראש הממשלה מזמינה.

השר מ. קול:

יש לי שאלות אליך.

כאשר הוזמנתי לישיבת הממשלה בשעה 12

בצהרי יום הכיפורים, שמעתי באותו יום שעשרה ימים קודם לכן היו ידיעות

./.

השר מ. קול:

..... על אפשרות של התקפת הערבים עלינו. אני רוצה לשאול:

אם היו ידיעות כאלה, מדוע לא הובאו לתשומת לבו של הממשלה?

בדרך כלל את שמרת מאד, חוץ אולי

מפעם אחת, ואין אני מזכיר זאת - שמרת על סמכותה של הממשלה, כי הממשלה פועלת כועדת שרים לענייני בטחון.

תזכיר מהי אותה הפעם |

רה"מ הגב' ג. מאיר:

בזמן שנתת הוראה לשר הבטחון ליירט את

השר מ. קול:

המטוס הלבנוני. זה היה מחוץ לחוק

ולקונסטיטוציה.

הייתי צריכה לבקש את המטוס הלבנוני

רה"מ הגב' ג. מאיר:

"חכה". זאת לא עשיתי. בזה אני מודה.

אבל הממשלה הרי פועלת כועדת שרים

השר מ. קול:

לענייני בטחון. ואם היה מידע על סכנת

מלחמה, על סכנת התקפה מצד הערבים עלינו, היית צריכה לזמן את הממשלה

ולמסור לה מידע זה, כדי שהממשלה תשקול בעצמה מה לעשות במקרה כזה.

אם אחרי כן היו בדיקות נוספות מצדנו ומצד האמריקאים או בדיקות של

צוותות משותפים לגבי סבירות המידע הזה והם הגיעו לידי מסקנות אחרות,

הריני חושב שהממשלה כועדת שרים לענייני בטחון היתה, בענין כה גורלי כמו

סכנת מלחמה וסכנת התקפה עלינו, צריכה להיות בתוך המידע הזה. היא

היתה צריכה לדעת לא רק את ההערכות. אני יודע שבענייני מידע יש חומר

ויש הערכה של החומר. אם היתה סבירות גמוכה מאד ביחס לסכנה, הריני

חושב שבכל אופן ועדת השרים לענייני בטחון לא יתכן שתהיה מחוץ לכל

הדבר הזה, שלא תדע מה הם השיקולים האלה, על יסוד מה מחליטים אלה

המחליטים שהמידע הזה הוא בעל סבירות גמוכה מאד. זוהי השאלה הראשונה.

השאלה השנייה שלי היא: אם ביום ששי,

בערב יום הכיפורים היתה כוונות בצבא וידעו שהרוסים עוזבים ברכבת מהירה

ל

18.11.73/לא

סודי ביותר

13.

השר מ. קול:

את מצרים ואת סוריה - מדוע לא הוזמנה הממשלה באותו יום ששי בבוקר, כאשר הוכרז על הכוננות בצבא? מדוע היא לא הוזמנה לדון בנושא הזה ובהתרחשות הזאת? הרי היתה זאת התרחשות לא רגילה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אתה יכול רק להגיד: מדוע לא הוזמנה כל הממשלה?

השר מ. קול:

אני מדבר על הממשלה. בשבילי אין גוף אחר.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אין גוף אחר. יש פרוטוקול של אלה שהוזמנו.

השר מ. קול:

את רשאי לקיים התיעצות של מי שאת רוצה

רה"מ הגב' ג. מאיר:

לא היתה זאת התיעצות של בנחרים אחדים, אלא של כל אלה שהיו בסניבת תל-אביב.

השר מ. קול:

אני נמצאתי במרחק של שעה מתל-אביב, אי אפשר היה להזמין אותי בענין כה גורלי

למדינה? השר אלון נסע לגנוסר - האם לא הטרדת אותו? האם ענין סכנת מלחמה הוא ענין להתיעצות של תל-אביביים בלבד? האם אין זה מענינה של ועדת שרים לעניגי בטחון לדון בענין כה גורלי?

שאלה שלישית: ביום הכיפורים בשעה ארבע

בבוקר נתקבלה ידיעה ברורה שתפרוץ מלחמה בשעה שש. כאשר הגיע השר

מארצות הברית בענין הסכם הפסקת האש, כאשר הגיע השר מקיטינג'ר או ממועצת

הבטחון, נתת בצדק הוראה למזכיר הממשלה להעיר אותנו בהמש בבוקר ולבוא

לישיבת הממשלה, מדוע לא הוזמנה הממשלה ביום הכיפורים בשעה שש בבוקר

והוזמנה רק לשעה שתיים עשרה לדון על הנושא הזה? בין השעה ארבע בבוקר,

כאשר העידו אותך ומסרו לך על מה שעלול להתרחש, ובין השעה 12 החלטת שלא

לא 18.11.73/גכ

סודי ביותר

.14.

השר מ. קול:

תהיה מלחמת-מנע. אני זוכר, כי בממשלתו של אשכול לפני מלחמת ששת הימים היו שלש ישיבות של הממשלה בענין זה, חוץ מישיבות ועדת השרים לעניני בטחון פעם בלילה היתה בענין זה הצבעה, וההחלטה היתה 9:9. בפעם השניה הוחלט ברוב של 16 נגד אחד לא לפתוח במלחמת-מנע, ואחרי כן נתקיימה ביום ראשון בשעה תשע בבוקר ישיבת ועדת השרים לעניני בטחון, ובשעה עשר נתקיימה ישיבת הממשלה ואז החלט מה שהוחלט.

עם כל הכבוד אליך...

לא נחוץ הרבה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אני מכבד אותך מאד. יש⁵ יותר מאשר

השר מ. קול:

הערכה והערצה למאבקים שלך בווישינגטון.

גם אמרתי זאת בכל מקום שדברתי. אבל במקרה כזה, אם אולי צה"ל איבד מוכן כדבעי, כיון שהופתע, אולי צריך להסתכן גם באפשרות של תקיפה מן האויר, כאשר חיל האויר היה ערוך בשעה אחת עשרה. אני גוטח לחשוב שאולי הייתי מסכים אתך שאין לפתוח במלחמת-מנע. אבל זהו ענין לממשלה ולועדת השרים לעניני בטחון להחליט בענין כזה. אין זה ענין לראש הממשלה לבד להחליט בענין גורלי כזה. אנחנו הוזמנו לישיבה בשעה 12, ולמעשה תוך כדי דיוגי הממשלה פרצה המלחמה.

אין אני זכנס לענינים אחרים שרציתי

לחכנס אליהם, האם באמת היתה כוונות, האם הגיעו ההוראות על כוונות של הרמטכ"ל לכל מקום שהן היו צריכות להגיע. אלה ענינים לבדיקה לוועדה שנחליט היום לקבל אותה. דברתי עם מפקדים וגם קראתי ב"מעריב". דברתי עם מפקדים של מעוזים ושמעתי מה היה בחרמון.

אבל אין אנחנו זכנסים לענינים אלה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אין אני זכנס.

השר מ. קול:

אז אל תזכיר אותם.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אני מזכיר רק ראשי פרקים.

השר מ. קול:

ראשי פרקים אלה הם ענינים לוועדה. אתה
רוצה לדון על פי "מעריב" ? הנושאים

רה"מ הגב' ג. פאיר:

העומדים לחקירת הוועדה לא יועלו כאן.

אין אני מעלה אותם כאן.

השר מ. קול:

אתה כן מעלה אותם.

רה"מ הגב' ג. פאיר:

הסכמתי שאין אני דן על הדברים האלה כאן.
אני יכול לומר לך שאני מתהלך זה חודש

השר מ. קול:

ימים בהרגשה גוראה.

מה אתה שח ?

רה"מ הגב' ג. פאיר:

כשר בממשלה אני נושא באחריות לכל מיני
דברים שהיו.

השר מ. קול:

רק אתה ? אבל אתה לא תעלה כאן אפילו
בראשי פרקים דברים שצריכים להיות בוועדה.

רה"מ הגב' ג. פאיר:

כל הכבוד לך שאתה מתהלך בהרגשת אחריות.

גוראה.

השר מ. קול:

זוהי זכותך. אבל אין אתה יחידי בממשלה.
אין לקחת ממך את האחריות, אבל אינך יחידי.

רה"מ הגב' ג. פאיר:

אבל פרקים שהם נושאים לחקירת הוועדה לא יועלו כאן.

אני מסתפק בדברים שהעליתי פה.

השר מ. קול:

אני רוצה להציע הצעה לסדר.

השר מ. דיין:

לא אשלול מחברי הממשלה לבקר אותי, גם
כאשר אני מוכנה עם כל החטאים לקום וללכת

רה"מ הגב' ג. פאיר:

לוועדה, כאשר אקרא אליה. אבל פה אנחנו יושבים כממשלה, ויש זכות לכל

חבר ממשלה לבקר את ראש הממשלה. זוהי זכות ראשונית ובעימה.

אבל יש זכות לחבר ממשלה להציע הצעה
לסדר.

השר מ. דיין:

אני מציע שבסיים את הדיון בנושא
הראשון, בהקמת הועדה, ואחרי כן אולי בעבור לסעיף אחר. איני מציע
לשלול את זאת. אבל נפתחה הישיבה בהצעה מסויימת להקמת ועדת חקירה.
ההצעה הוצעה על ידי ראש הממשלה ונשמעו הסברים מפי היועץ המשפטי. היא
לא באה כדי למנוע בירור אחר בממשלה. הבה נסיים את הנושא הראשון
ואחרי כן בעבור לנושא שני.

יכול להיות שהחברים שגרשמו הם בגד
הקמת ועדה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

נדון עכשיו בהקמת הועדה ובסיים בזאת.

השר מ. דיין:

אני מבין יפה את השיקולים של ראש הממשלה
ואם כי אני רואה שורה של יתרונות

השר ג. פלד:

דווקא לחקירה צבורית, שהיתה יכולה אולי לרכז את חקירתה באספקטים,
ארעות חקירה משפטית לא תיכנס אליהם, אבל משהוצעה הצעה על ידי ראש
הממשלה, להקים ועדת חקירה משפטית, אני תומך בהצעה הזאת.

רציתי רק לשאול את היועץ המשפטי לממשלה

לפי החוק מה תהיה הפרוצידורה? האם כל אזרח, שלאחר הפירסום יוודע לו
על הקמת הועדה, וירצה להופיע בפניה, ויפנה אליה, יהיה רשאי או זכאי
להופיע בפניה? והרי מספר האנשים הנוגעים בדבר אפשר למנות אותם
באלפים וברבבות.

ג-3 מיליון.

השר ש. הלל:

איך רואה היועץ המשפטי את הסייג
במובן זה, כדי שתינתן אפשרות לוועדת

השר ג. פלד:

חקירה משפטית לסיים את עבודתה בזמן סביר ונראה לעין?

השר י. בורג:

איני יכול לקבל את ההצעה לסדר של
שר הבטחון, באשר הדברים קשורים זה
בזה, והם קשורים לא רק באופן פורמלי אלא גם באופן מהותי.

השר נ. פלד:

בהגתי בדיבורי לפי הצעת שר הבטחון
שבדמתי לי כי היא בתקבלה. אבל יש לי
גם כן לומר משהו בענין שעורר השר בורג.

השר נ. שם-טוב:

הבינותי שישנה הפרדת הדיון בנושאים.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

קבלתי את הצעת שר הבטחון שאנחנו דנים
עכשיו רק על ענין הועדה. אבל אני מבינה
שמדברים עכשיו בעד הקמת הועדה או בגדה.

השר י. בורג:

אני רוצה לדבר בגד ההצעה של שר הבטחון.
אין אנחנו מרבים בממשלה לבוא בהצעות
לסדר אלא אחרי ויכוח מייגע, כדי שנוכל לצאת מאיזה ענין. כאן הויכוח
המייגע טרם התחיל.

אני רוצה להגיד מדוע אני מתנגד להצעתו

של שר הבטחון. אם זכוה ההנחה של ראש הממשלה - ואני גם אתרכז בה -
שבו ברגע שמקימים ועדת חקירה לפי חוק ועדות חקירה, אין השולחן הזה רשאי
לבהל ויכוח על דברים, שהוא מוסמך להם, אצביע בגד הקמת כל ועדה, כל
עוד לא נתקיים דיון כאן. ואני רוצה לומר למה ואיך הדבר עלה על דעתי.
היה ביקור בפאיד. היה ויכוח של

הקצונה הגבוהה ביותר, של מפקדי חזית וקטעי חזית. והויכוח הזה הרגיש
אותי כי הוא היה בנוכחותם של 15 קצינים אחרים ושל 10-12 אזרחים שאיני
יודע את טיבם. באתי לדיון של הממשלה לשאול שאלות. פתאום אני נעשה שם
עד להתכתשות. רק ברגע האחרון איך שהוא כל אחד החזיק מעמד בעצמו. עד
שאני הייתי צריך לקום ולשאול: האם אני במצא באספת עם, בשעה שיש ביקור
של שרים כדי להפגש עם הקצונה הגבוהה.

השר י. בורג:

אם רוצים או אין רוצים, בכל הישוב
 מפעפע ומתפרץ הויכוח. אני מוכן לגסח את הדברים בתור שאלה ולדבר נגד
 השובה שלילית אחת לשאלה שלי: אם משמעות בחירת ועדה - ולא אתייחס עכשיו
 לאיזו ועדה - שהשולחן הזה אינו יכול לנהל ויכוח בושאים, אזביע היום
 נגד ועדה כזאת, ואזביע אחר הצהרים או מחר, לאחר ששוחחנו בינינו, בעד
 ועדה. אבל איני יכול לומר שאופיע בפני בוחרים, שכרגע אומרים שלא
 צריך לבחור עכשיו, אבל בפני אנשים שנתנו לנו מדט ושאי אחראי בפניהם
 באופן מוסרי ופוליטי ולומר להם: אנחנו אנשי הסיעה, שליחי הצבור,
 מחייבים את העבודה הזאת עם כל העול הכרוך בכך ועם כל הקשיים המוסריים -
 אבל לנו אסור לדבר על בושאים אלה ואלה? איך אני יכול להופיע כך בפניהם
 האם אומר שיש לי שאלות ולא קבלתי עליהן תשובות?

אני מציע לראש הממשלה אחת משתי אלה:
 או שיגידו, אמנם אנחנו נקיים בירור על הדברים הרובצים על לבנו, וכל אחד
 יש לו לב, ואין מובזבז בענין זה, ואחרי כן נצביע, או שנאמר כי ההצבעה
 בענין הועדה אינה מובעת מכך שהשולחן ידון על בושאים אלה.
 אנחנו גם ועדת שרים לעניני בטחון,
 ועל פי דין הדיונים שלנו הם סודיים.

זה "הוכח" בעבר |

רה"מ הגב' ג. מאיר:

השר י. בורג: אמרתי "על פי דין". אני גם אינני
 מדליף. על פי דין הדיונים הם סודיים
 וממילא לא יכולה להיות כאן סתירה לענין של "סוב יודיצה", גם כאשר יש
 ועדה אחרת. אם גוף המקיים דיון סודי אומר משהו, אין בזה שום פגיעה
 ב"סוב יודיצה" של גוף אחר. זה צריך להיות ברור.

יתכן שצריך היה לעשות את הענין לפני

שבוע או שבועיים. אולי נקיים היום או מחר ישיבה בלי כל ה"קלאפער
 געצייג" (כלי-הלוואי), בלי סטינוגרמה ובלי "תזמורת", וזאת לא תהיה
 באופן פורמלי ישיבת ממשלה, אלא מעין מפגש-רעים, פגישה של כל הגורמים

השר י. בורג:

עם ראש הממשלה, ובמפגש זה בשותח על הדברים הרובצים על לבנו. אני מוכן להסיר מאותו מפגש את מעטה הפורמליות. אבל בכל אופן למען השם, בשביל ה"על חטא שלנו" אנחנו מוכרחים לשותח בין רעים. כי זוהי אחריות. אילו היו ימים אחרים, ולא דווקא לפני בחירות, אולי היה פעם מעביין לחשוב על ועדת הקירה פרלמנטרית. אבל אנחנו רואים בארצות הברית לאן ועדה פרלמנטרית יכולה להוביל. העלו איפוא את הרעיון על ועדת הקירה משפטית. אבל אני מסתייג מהפירוש שניתן להצעה שהשולחן הזה לא יוכל בצורה זו או אחרת (למשל כפי שהצעתי על קיום מפגש רעים) לשותח איש עם רעהו.

רה"מ הגב' ג. מאיר

אתה התחלת בזה שאתה איש צנוור. יש

עוד אחדים על יד השולחן הזה שהם אנשי

צנוור. אתה אומר, ששואלים אותך ואתה חייב תשובה. זה סותר מה שאתה אומר: חבה נפגש למפגש-רעים בלי ה"קלאפערגעצייג". מחר ישאלו אותך: אתם נפגשתם בלי ה"קלאפערגעצייג". האם שאלת שם? תגיד: שאלתי. ישאלו אותך: קבלת תשובות? תגיד: קבלתי תשובות. הרי אתה משתי אלה: במסבת-רעים כזאת האם זה יישאר רק בין רעים או שזה יובא למעגל בוסף של רעים? ואני מבינה זאת. גם אני חברת מפלגה. אבל אם אני חוטאת כלפי כל, אני חוטאת עוד יותר כלפי חברי. במפלגה שלי אין ועדה מדינית, מאותה הסנה שבוכחתי לועת לפני שנים רבות שאין סודיות, דבר כזה אינו קיים. זיאמה המנוח היה אומר: אני כבר מפחד לחשוב בעצמי פן זה יודלף, גם כאשר אני יושב רק עם עצמי. ואנחנו יודעים שמחבריך לא באו באותו יום לכנסת. חברי קואליציה ולא באו לישיבת הכנסת. אל תגיד לי שזה מקרה שהאמר ובן מאיר היו באותו יום עסוקים כל כך בדברים חשובים, והם לא באו באותו יום לישיבת הכנסת. ולא מדובר כאן על שני אנשים שאין יודעים אם ישנם או אינם בזמן ההצבעה. אתה חייב תשובה לחבריך? לא תגיד להם? אם לא תגיד להם, אין עליך לחץ מחבריך.

השר י. בורג:

אני מוכן להתייחס לדברים.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

יהיו שני דברים. תהיה חקירה בתוך

הממשלה. יש לי מושגים אחרים על ממשלה

טובה שקיימים. זוכרת אני כי בישיבה הראשונה של הממשלה, שבה ישבתי בראש

הישיבה, דברתי על ענין זה של הדלפות. זה הפך אצלי לאידיאה פיקס.

אבל חדלתי מדבר על זה. סוף סוף יש גם גבול לתמימות. ידעתי שגם בממשלה,

למחרת היום

גם כאשר היא יושבת כועדת שרים לענייני בטחון, מתפרסמים/דברים בעתונות.

אמנם אין כותבים שהדברים הושמעו בוועדת השרים לענייני בטחון, כי זה אסור

לפי החוק. אבל כותבים "מפי מקורבים", "מפי חוגים יודעי דבר". יש לזה

כל מיני טרמינולוגיות. וכל הדברים מודלפים החוצה. אמנם זכרון שלא דברים

אופרטיביים מודלפים החוצה. אבל פעם בא אלי עתונאי, ואין לי כל יסוד

לפקפק בהגינותו, והוא נסער כולו: לפני פעולה ידעתי שתהיה פעולה. האם

אין אנחנו יודעים באיזה עולם אנחנו חיים? האם בעלה פתאום על האולימפוס

ולא תענה לחברייך שישאלו אותך? ואם תענה להם, איני יודעת אם אתה תקבל עליך

אחריות שהם לא ידברו הלאה. אולי אתה כן תקבל, אני על חברי לא. ואתם

אינכם המפלגה היחידה שיש בה כל מיני זרמים. אם כן, רבותי, אל תדברו על

דברים כאילו אנחנו חיים באיזה וואקואום. לצערי הוואקואום אינו קיים.

השר י. בורג:

אני מבין היטב היטב מה שאמרה ראש הממשלה.

אבל פעמיים מינוס זה רק במתמטיקה פלוס.

בחיים זה נשאר מינוס ומינוס.

גם במתמטיקה פעמיים מינוס אינו פלוס.

השר ח. בר-לב:

אילו היתה קיימת ועדת שרים

השר י. בורג:

לענייני בטחון מצומצמת יותר במספר חבריה,

יתכן שחלק מהמועקה של חוסר ידע של השרים היושבים מסביב לשולחן הזה -

של רוב השרים מכל המפלגות - יתכן שהמועקה הזאת היתה קטנה יותר. אבל

אני רוצה לומר: יש הבדל אם אני עונה או איני עונה פתוך חוסר ידיעה בכלל

השר י. בורג:

או שאין אני עונה מסבי שאני יודע. יש הבדל גדול בין שני הדברים.

יש גם הבדל מצפוני בתוך לבי, אם אני אומר שאיני יודע, ואז יאמרו
לא יוצלח

לי "ביסט אזא קיילעקע, וואס זיצט דו דארט?" (אתה) כזה, מה אתה

יושב שם?) או שאני אומר: אני איש אחראי, ואיני מדבר. יש שטח נרחב בין

שני הדברים. אפשר לעשות ניפוי של השטח, ונשאר עוד משהו לטובת דעתי.

אני רוצה לשאול את היועץ המשפטי לממשלה:

הביטוי "סוב יודיצה" יכול להיות מאד חמור והוא גם יכול להיות מאד גמיש.

אני רוצה לשאול בניסוח משפטי ובניסוח פוליטי. תחלה בניסוח משפטי.

האם קיים "סוב יודיצה", אם אדם אחד או שני בני אדם נאשמים, והשופטים

צריכים להוציא עליהם גזר דין, השופטים אומרים: טוב שלא יהיה ויכוח בצבור

על מנת שהשופטים לא יושפעו בבוגע לזיכוי או לחיוב של הנאשם ובבוגע

למדת העונש שיש להטיל עליו, אם הרבה או מעט, אם חמור או קל. אבל

האם המושג "סוב יודיצה" חל גם על ויכוח צבורי על שאלות של 3 מיליון יהודים

כאן ושאלפים רבים בחוץ שואלים אותן? עד כאן השאלה המשפטית: האם

"סוב יודיצה" חל על אודות הנאשם או על אודות הפרובלימה? אם על אודות

הפרובלימה, אני בא לשאלה שניה.

השר מ. קול:

לא יתנו לכתוב מאמרים.

השר י. בורג:

לא יהיה לי מה לקרוא, אלמד יותר גמרא.

השאלה השניה היא: איך אתה מתאר לך

משאלות ששה שבועות לפני הבחירות, כשמאות ואלפים היו מגוייסיים וכל חייל

חוזר הביתה ומספר - רק אתמול אחרי הצות הגיע הביתה בן דוד שמאז יום

הכיפורים לא היה בבית, וכל חייל שואל את השאלות, וכל אם שואלת את

השאלות, ובכל אספה שואלים ובכל קומזיץ ובכל מפגש של שלשה אנשים זהו

הנושא. אתה תרוץ עם רבנות שוטרים אחרי מאות אלפי אזרחים העוסקים בזה?

מהי ההגדרה של "סוב יודיצה" של הבעיות בחודש הבחירות? זוהי בעיני

שאלה די חשובה שאני מצרף אותה בלי קשר מהותי לענין הראשון שעמדתי

עליו. ואני רוצה לשמוע מפי ראש הממשלה: האם ההחלטה על הקמת הועדה

השר י. בורג:

הזאת אוסרת על השולחן הזה את הדו-שיח המשותף ?

סגן רמ"מ י. אלון:

את הרב-שיח.

השר י. בורג:

אנחנו יחד באותה הסירה, אם אנחנו רוצים

או איבנו רוצים.

השר ז. ורהפטיג:

אני רוצה להציע מספר הצעות.

אני מציע למחוק את הסעיף א) והמדבר

על "המידע, בימים שקדמו למלחמת יום הכיפורים, על מהלכי האויב וכוננותיו

לפתוח במלחמה וכך ההערכות וההחלטות של הגורמים הצבאיים והאזרחיים המוסמכים

טכר, בקשר למידע האמור". אני מציע שבשאלה החקירה יהיה רק סעיף א) 2 האומר:

"היערכותו של צה"ל למלחמה בדרך כלל, כוננותו בימים שקדמו למלחמת יום

הכיפורים ופעולותיו עד לבלימת האויב". איני חושב שבעית המידע בימים

שלפני מלחמת יום הכיפורים על מהלכי האויב וכו' צריכה להיות נושא החקירה.

ענין המידע צריך להיות ענין של הממשלה ושל גורמיה. מדוע אני מציע זאת ?

מפני שעל בעית המידע מדברים כבר כל הזמן בראש חוצות, וזה אינו יכול להיות

ענין של חקירה משפטית, ^{על}הדבחה צריך להיות בירור בתוך הממשלה ובעודת החוץ

והבטחון של הכנסת. זהו בירור לבחירות, זהו נושא של הבחירות.

בידי גורמים רבים זהו נושא לבחירות. אמנם לא הייתי רוצה שזה יהיה נושא

לבחירות, אבל בידי רבים זהו נושא לבחירות. איך אנחנו יכולים לומר

שבעיה זו תעבור לוועדת חקירה משפטית עם המידע שהוא תחת "סוב יודיצה" ותחת

סודיות ? הצבור יאמר: הממשלה רוצה להתחמק מדיון, היא באה ומוסרת את הענין

הזה לוועדה. על ענין פעולותיה של הממשלה, אם עבדה בסדר או לא עבדה בסדר,

עומדת עכשיו הממשלה לדין של הנוחר. היא אינה יכולה להשמיט מידי הנוחר

את אפשרות הבירור הזה.

אפשר להעמיד כנושא למחקר את שאלת

כוננותו של צה"ל. צה"ל איבנו גוף פוליטי. כוננותו של צה"ל היא בגופה

של האומה. והשאלה עומדת: היתה כוננות או לא היתה כוננות ? יכלו להיות

השר ז. ורהפטיג:

משגים לאו דווקא של הממשלה אלא של דרגים אחרים לגמרי. זהו ענין של חקירה וועדת חקירה צריכה לשמוע עדים ולהשביע עדים, אבל לא על בעית המידע ולא על מה שמסתובב מסביב לפעולותיה של הממשלה. הישגיה או מחוליה של הממשלה עומדים לדיון ולדין הצבור.

לכן אני מציע שסעיף א) 1 יושמט.

אולי גם למחוק את סעיף ב) ?

השר ג. פלד:

להשאיר את הכל לבגין ולבן מאיר !

רה"מ הגב' ג. מאיר:

להשאיר את הכל לרחוב ! ראש אמ"ן לא

יוכל להופיע בצבור.

הצבור צריך להחליט אם הוא רוצה חקירה

השר ו. שם-טוב:

או הוא רוצה כבר פסק-דין.

פסק-דין כבר ניתן. אפשר לצרף

רה"מ הגב' ג. מאיר:

את שני חבריך להצעת המיר ובגין.

השר ז. ורהפטיג:

מדברים כל הזמן על שני חברים בסיעה

שלי החושבים אחרת. איני רוצה להזכיר

כמה חברים במערך התבטאו בדרך אחרת לגמרי.

אבל להצבעה בכנסת הם באים.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

לפעמים ראיון של שר עושה רושם טוב

השר ז. ורהפטיג:

יותר מאשר בואו או אי-בואו של מישהו.

אתם מקבל שראש אמ"ן אינו יכול להופיע

רה"מ הגב' ג. מאיר:

בצבור ואינו יכול לגלות מה הם מקורות

המידע.

הצבור אינו מזמין עדים, הוא מדבר.

השר ז. ורהפטיג:

אין לו כל סמכות להזמין עדים.

השר ז. ורהפטיג:

אבל באספות-בחירות יכול הצבור לומר: הממשלה הזאת, לרבות אני, היא כושלת היא לא קבלה החלטה בנובה; עשרה ימים ידעה על הדבר הזה שיש כוונות של בערבים והיא לא התכוונה והיא לא קרבה את הכלים והפסידה בענין זה הרבה מאד. רשאי הצבור לומר את זאת. רשאית את לבוא לצבור ולהסביר את הדברים אחרת.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

מה אסביר? האם אני צריכה להסביר
והאם אני יכולה להסביר מה הם מקורות

המידע?

השר ז. ורהפטיג:

תסבירי כי לאור המידע שקבלת לא צריכה
היתה להיות כוונות ומספיק היה לחכות

עד יום הכיפורים. אי אפשר לומר שזה אינו נושא לויכוח צבורי. כי אחרת על מה יתווכח הצבור? האם יתווכח על כך האם הממשלה הטילה מס טוב או לא הטילה מס טוב? בשאלה, האם הממשלה הכריזה על מלחמה בזמן, אם זכתה במלחמה או הפסידה בה - על כך היא עומדת לדין הצבור. פשוט איני יכול לתפוס שזה אחרת.

אני מבין כי בעית צה"ל היא ענין לחקירה

הממשלה יכולה לבוא ולומר שאין היא צריכה לשמוע כל אלוף וכל סגן אלוף, להכנס לפרטי פרטים מי אומר אמת ומי אינו אומר אמת. זהו ענין לוועדת חקירה. אם אלוף אחד אומר לשני: ארבעה ימים לא נתת לי עזרה וגרמת שאצא לכך שדם רב גשפך, או ששני אומר: פספסת את הנצחון מפני שלא נתת לי עזרה; זהו ענין לחקירה. אבל ביחס לענין של מידע, הרי במוקדם או במאוחר זהו ענין של החלטות הממשלה. זה עומד לדין בצבור. לכן אני מציע למחוק מההצעה את סעיף א) 1.

אני חושב שאי אפשר למסור ענין זה לוועדת

חקירה ואי אפשר לעשות מזה ענין של "סוב יודיצה". הרי כפי שאמר

השר בורג בכל אספה ובכל חוג בית מדברים על זה. גם אני הולך לבחירות.

נעשה את עצמנו מגוחכים אם ישאלו אותנו: מדוע רק ביום הכיפורים התכנסו?

השר ז. ורהפטיג:

האם נגיד מפני שקודם לא ידעו על כך ? הרי כל הרמטכ"לים כותבים על כך שהיה מידע לפני כן. ולי יהיה אסור לדבר כי זה תחת "סוב יודיצה" ? אעשה את עצמי מגוחך. אחרים ידברו על כך ואני לא אדבר. לא יועיל לבו שום דבר. אם ירצה היועץ המשפטי לעשות משפטים, יצטרך לעשות עשרות אלפי משפטים. ענין סעיף א) 1 ייהפך לנושא בבחירות.

אני עובר לסעיף 2. (בפיסקה ד)

הייתי מציע להשאיר את ענין הסודיות לוועדה עצמה. אם ועדת החקירה היא בראשותו של גשיא בית המשפט העליון מותר לי לסמוך עליו שיידע מהי סודיות. אל לממשלה להכבס לענין זה. אם הממשלה תחליט בענין זה, יהיה ריבון בצבור שהממשלה מפחדת מפני בירור. אפשר לסמוך על גשיא בית המשפט העליון שאם יראה שזהו ענין של מהלכים צבאיים, יחליט שזה סודי ולא ירצה לפתוח בדיון בענין זה. למה לבו לומר זאת ? אם אנחנו באמר זאת, מיד הצבור יאמר, הנה הממשלה שוב מפחדת מבירור.

דבר שלישי. אני בהחלט בעד זה ואני

תומך בכל לבי בזאת שיתקיים בממשלה בירור על המהלכים שהיו עד יום הכיפורים. הממשלה חייבת לקיים בירור כזה. אולי לא היינו פנויים עד היום לכך. איני יודע מתי נתפנה, וראש הממשלה עסוקה כל כך. אבל מוכרחים להתפנות לכך. הענין מעיק על לב כולנו, וצריך פעם להתפנות לכך. עם כל הצער שאני אומר זאת, עלי לומר: איני חושב שהפחד או החשש מפני הדלפות מוצדק במאה אחוז. אני חושש מאד שהפרזנו בזאת. על ידי כך מנענו מן הממשלה הרבה דברים. יתכן שלו ידעו, יכלו לתת עצה. באמר: "תשועה ברוב יועץ". לכן כמה פעמים העלינו הצעה בממשלה שצריכה להיות ועדת שרים ^{לעניני בטחון} מצומצמת יותר, כדי שכל הענינים יהיו על דעת כל השולחן על ידי נציגיו. לצערנו לא נתקבלה הצעתנו. אמנם כל הממשלה פועלת כוועדת שרים לעניני בטחון, אבל יש לי הרושם שמאז ועד עתה אין הממשלה בתונה בסוד כל הדברים. לאחר כל מעשה, היא כן בסוד הדברים, אבל לא עוברת לעשיה. ויתכן שסבלנו

השר ז. ורהפטיג:

ואנחנו סובלים יותר מאי ידיעת הממשלה את העניינים מאשר מעניין ההדלפות. ההדלפות הן מכה גדולה, אבל הן אינן צריכות להיות הצדקה לכך למצוץ את הכרעתה של הממשלה בעניינים גורליים של המדינה. אינני חושב שראש הממשלה צריכה לקחת על עצמה אחריות גדולה כל כך.

השר מ. חזנין

היתרון של ועדת הקירה מסוג זה הוא

שהיא יכולה להזמין עדים. כי בפני כל

ועדת הקירה אחרת אין עדים חייבים להופיע. ועדה זו יכולה להזמין עדים, להשביע אותם, לכופף עליהם עדות.

הדבר המכביד הוא העניין של "סוב יודיצה".

אילו בתקבלה גם הצעתו של השר ורהפטיג, להשמיט את הסעיף א) 1 ולסמכות הועדה היה במסר רק מה שנאמר בסעיף א) 2, הרי גם אז היה נוצר קושי בלתי רגיל. כבר אמרו עמיתיי: יעסקו בזה אם באספות פומביות ואם בחוגי בית ואם במאמרים בעתונים, ויהיה צריך לפי זה לאחוז בגד העוסקים בכך, היינו בגד אלפים, בסנקציות משפטיות, כי אחרת אין כל טעם בעניין של "סוב יודיצה", אם אין הוא מלווה בסנקציה משפטית בגד מי שמפר את העניין ומדבר על מה שנתון בתחום הקירתה של ועדת הקירה. יהיה צורך להעביש אז אלפי אנשים. מה יעשה היועץ המשפטי ?

השר ג. פלד

כאשר היתה הועדה לחקירת עניין "בתיבי

נפט", האם לא דברו על כך אלפי אנשים ?

האם קראו אותם למשפט ? מה אתה מהלך עלינו אימים ? מה פשר האלטרנטיבה ?

השר מ. חזנין

איך יבהג היועץ המשפטי לממשלה ? מה

הוא יעשה אם אדם באספה לא יאמר ולא כלום

מדעתו אלא יצטט את הראיון הקודם של בר-לב, בו הוא שואל "מדוע חיילים

עסקו בכביסה ביום הכיפורים ?" ?

השר ח. בר-לב

איזה ראיון היה זה ? לא ראית זאת

בראיון אלא בתרגום מסולף.

השר מ. חזני:

איש יצטט זאת, ואתה תאמר שזה היה
בחרגום מסולף.

השר ח. גבתי:

הוא יאמר שביום כיפורים לא צריך לעשות
כביסה.

משפ. ו. שם-טוב:

אבל הוא לא יאמר לממשלה "התפטרי" ולא
יוציא פסק-דין לפני החקירה.

השר מ. חזני:

לא יאמר אדם דבר בשם עצמו, אלא יצטט
רק דברים שנתפרסמו וישאל אותן השאלות.

האם היועץ המשפטי יבקוט בצעדים משפטיים כנגדו או כנגדם? אני מתקשה
בנושא הזה. על אחת כמה וכמה שהקושיה הזאת עומדת לגבי סעיף א) 1, כשישאלו
שאלה זו.

אני מבין שהועדה צריכה לעסוק גם במה

שנאמר בסעיף א) 1. בצדק אומרת ראש הממשלה כי זעירא אינו יכול
להופיע בצבור ולהסביר את עצמו. הוא יכול להסביר את עצמו רק בפני
הועדה. אבל כאן וודאי וודאי שאנשים ישאלו שאלות מסוג זה, ידברו
ויתקיפו. אין לי הצעה בענין זה. אבל אני שואל את היועץ המשפטי
לממשלה: איך ינהג בענין זה? איך אפשר ליישם את הנושא של חלות עבין
ה"סוב יודיצה" בנושא זה של שני הסעיפים ולא כל שכן בקשר לסעיף א) 1?
צריכה בכל זאת להיות הגבלה לזמן סיום
עבודת הועדה. אמר היועץ המשפטי שקשה לקבוע כאן מסגרות של זמן. הדבר
תלוי בעדויות ובכל מה שהצטנר. אבל אם אנחנו רוצים בכך, יכולה להיות
מופנית הערה או פנייה לועדה שיעשו מאמץ לסיים את עבודתם במסגרת מסויימת
של זמן, כדי שהעבין לא יימשך יותר מדי.

עכשיו לגבי פיסקה ג' שבסעיף 2. באמר:

"לקבוע, לאחר התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, כי הועדה תהיה של
חמשה חברים."

השר מ. חזבי:

אני מבין שאת הרכב הועדה קובע בשיא

בית המשפט העליון. הממשלה איבדה ממליצה על אנשים כחברי הועדה.

חלילה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

בשיא בית המשפט העליון בוחר את חברי

השר מ. חזבי:

הועדה. אם הוא בוחר אותם, מדוע אנחנו

קובעים כמה הוא צריך לבחור, שהוא צריך לבחור חמשה חברים לועדה? אולי ירצה לבחור שבעה?

השאלה היתה: האם יהיו בוועדה 3 חברים

רה"מ הגב' ג. מאיר:

או 5?

אבל העתובות כבר הזכירה שמות.

השר ז. ורהפטיג:

ביחס לועדה צבורית.

השר ר. שם-טוב:

מה? העתובות הזכירה שמות?

רה"מ הגב' ג. מאיר:

השר ורהפטיג, אתה מביא אותי לכך שאני

יוצאת מגדרי רק על ידי אילו החשדות עדינות. אני יכולה לחשוד בך בדיוק

כמו בעצמי, בדיוק באותה הרשות שיש לך לחשוד בי. מדוע אתה מניח שאתה

יכול לחשוד בי? על סמך מה? מדוע אתה יושב בממשלה עם ראש ממשלה

כזאת? אני לא הייתי יושבת בממשלה עם ראש ממשלה שאני חושדת בו.

בסעיף 3 של חוק ועדות חקירה באמרו:

השר מ. חזבי:

"ועדת חקירה תהיה של שלשה חברים,

זולת אם קבעה הממשלה, לאחר התייעצות עם בשיא בית המשפט העליון, שהועדה

תהיה של מספר לא-זוגי גדול יותר." לא כתוב שלא יהיו בוועדה יותר מחמשה

חברים.

תציע ועדה של 9.

סגן רה"מ י. אלון:

השר מ. חזני:

אבל מדוע רק 5 ? אם אנחנו מציעים
שמות, אנחנו מגיעים מתוך הרכב...

רה"מ הגב' ג. מאיר:

האם יעלה על הדעת להציע שמות לבשיא
בית המשפט העליון ? האם הוא היה מקבל

זאת ?

השר ו. שם-טוב:

3 זה מעט מדי, 5 הם יותר מדי.

השר מ. חזני:

למה אנחנו קרבעים 5 ? לפי החוק אין
תקרה לגבי מספר חברי הועדה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

תוכל להציע שיהיו 11 חברים בוועדה.

השר מ. חזני:

אני מציע שיהיו 7.

ועוד שאלה: האם תוכל הועדה הזאת

להזמין חיילים וקצינים זוטרים ובכירים שהיו בקוויים ביום הכיפורים או
שהגיעו לשם לאחר מכן מבלי שאותם המוזמנים יצטרכו לקבל רשות לכך
מהממונים עליהם ?

השר מ. קול:

או אם יהיו כאלה שירצו מיוזמתם להופיע
בפני הועדה.

השר מ. חזני:

האם הם יצטרכו לקבל רשות מהממונים
עליהם לפי המקובל ?

למה אני שואל את השאלה הזאת ?

כי יש לחיילים ולקצינים הזוטרים והבכירים מה לספר. אנחנו שומעים זאת
גם בשיחות. חיילים ירצו לבוא ולהוסיף משלהם, או כאשר יוזמנו על ידי
הועדה להופיע ולהעיד, והועדה תדון מי מהחיילים, הטוראים או הקצינים
זכאים להעיד. אם הם יצטרכו לקבל אישור מהממונים עליהם, הם יחששו מלבוא.
אם ברצה שיהיה מיצוי הנושא עד תום, צריך לאשר לכל חייל במילואים
או בצבא הסדיר להופיע בפני הועדה מבלי שיצטרך לקבל אישור מהממונה

השר מ. חזבי:

עליו או אפילו מבלי שהממונה עליו יידע שהוא מופיע בפני הועדה. אחרת זה יהיה מחסום בפני רבים מלהופיע בפני הועדה.

השר ו. שם-טוב:

רק מספר משפטים על ההצעה של השר ורהפטיג

למחוק סעיף א) 1. בכל השיחה כאן אולי

לא בלקח בחשבון גימוק גוסף. כל אחד קורא מה כותבים בעתוונות. בעתוונות

יש כבר החשדות הממשלה, שהיא רוצה להסיר מעל עצמה כל בקורת והיא רוצה להתחמק

מלתת תשובות ולהפנות את הזרקור כולו לצה"ל, הרי צה"ל צריך היה לדאוג למצב.

יוצא כאילו הממשלה מוציאה את עצמה מכל בקורת. לו היינו מקבלים את הצעת

השר ורהפטיג, הרי התוצאה הראשונה היתה של היווצרות רושם בצבור שהממשלה

מפחדת ומתחמקת מלקבל הקירה של ועדת הקירה משפטית אובייקטיבית. בשיג אז

את ההוצאה הפוכה ממה שהצבור מחכה לה, היינו שהממשלה תעמיד את עצמה

לחקירה בענין זה, לחקור את מעשיה ואת שיקוליה. אני חושב שזאת תהיה שגיאה

אם במחוק מההצעה את סעיף א) 1.

אשר לדיון הצבורי, גם אני סבור

שאין לאסור עליו ואין למנוע אותו והוא צריך להתקיים. אבל דבר אחד צריך

להיות ברור, כי במדה שתהיה ועדת הקירה שתוסמן לחקור גם בסעיף א) 1,

הרי לא יוכל מישחו לפני גמר עבודתה של ועדת החקירה לקבוע אשמה של

מישהו, כי הדברים יעמדו לבירור ולחקירה. ודדאי אין למנוע כתיבת

מאמרי פרשנות, אבל לומר שהממשלה אשמה בזאת לפני שמוצא פסק דין של

הועדה, לפני שיש סיכום של הועדה, זה יהיה באמת "סוב יודיצה".

רה"מ חגב' ג. מאיר:

אני רוצה להתייחס עכשיו רק להצעתו

של השר ורהפטיג. כאשר החלטתי בלבי

ללכת בדרך הזאת, החלטתי בעינים עצומות, ללא כל הרהור, לקבל כל

פסק-דין של ועדת החקירה - במה שנוגע לממשלה ובמה שנוגע אלי. בכנסת

לא דברו בגד השר ורהפטיג או בגד השר בורג או בגד השר חזבי, שהשתתף

רה"מ הגב' ג. מאיר:

בישיבת הממשלה באותו יום ששי, ולא דברו נגד ראש הממשלה. זה בסדר גמור. אני מוכנה לקבל כל פסק-דין. אבל לא על ידי ליבץ', השר

ורהפטיג, ולא על ידי עתובאים ולא על ידי חברי מפלגות. זה לא. אל תעמיד אותי במצב שגם אני אופיע באספות ולא אוכל להגיד מאיזה מקורות היה המידע.

האם זו הפעם הראשונה? אני אחראית לשתי זרועות בטחון: לשב"כ ול"מוסד".

לילה לילה עד שלש ^{לפני בוקר} אני עוברת על קילומטרים של חומר. האם לכל דבר

אקרא ישיבת ממשלה? אבל אני מוכנה לקבל את הדין. אני מאתלת לכם

ראש הממשלה הבא ^{איתו} בגין, שיקרא שלש פעמים ביום את החומר ויקרא לישיבות

הממשלה שלש פעמים ביום. אני לא. אם תמצא ראש ממשלה בעולם העושה כך,

תאשים אותי. אני אקבל עלי את הדין, אבל שיוצא לא על ידי בן מאיר

ולא על ידי אנברי ולא על ידי שמואל תמיר. תשב ועדת חקירה משפטית, תרצה

לקרוא אותי לתחקיר, אבוא ולא אחסס אף רגע מלבוא. אין לי מה להסתיר.

לבו של מי כבד יותר? אין רנטגן שיוכל לבדוק זאת. מה אתם רוצים?

שיזרקו - לא אתכם, אתם בכלל הייתם חסידים גמורים, אבל לזרוק קודם כל

את ראש הממשלה ואת שר הבטחון ושרים אחרים - לכלבים? זה לא, השר ורהפטיג

זה לא יהיה. זה יהיה וודאי בוח למי שנחוז, לי לא. וזה לא יהיה.

האם זה דבר קטן? כל הויכוח מתרכז בזה. ואין זה זכוון, שמ-טוב, מה שאתה

אומר. רימלט קבע כבר בויכוח הקודם בכנסת: זה"ל ביצה, המדינה בכשלה.

מה זה המדינה בכשלה? אבל הוא כבר קבע זאת. יכול להיות שהממשלה

בכשלה. היא תעמוד אז לדין. אבל היא תעמוד קודם כל לדין בפני ועדת

חקירה ואחרי כן בבחירות. לא אני קבעתי את הבחירות ל-31 בדצמבר. הכנסת

קבעה זאת. אני מקבלת את זאת. אבל לבחירות של מפלגות האופוזיציה

פלוס למפלגה שהיא בקואליציה, זה לא יהיה. האם דבר קטן הוא לומר "עיקר

שכחתי"? כל העם רועש על כך: מדוע לא גייסו את המילואים? איך אומר

"מנהיג העם"? מדוע לא גייסתם את המילואים ומדוע לא קרבתם את הכלים?

סיסמה נהדרת! הוא כבר חזר על זה עשרים פעם. האם אני מחוייבת לקבל את

זאת מפני שכך הוא רוצה? מפני שכך הוא פסק ומדבר על כזב? ביחס לדיון

על כזב, אני מוכנה לעמוד במשפט עם כל איש במדינה הזאת. היש לו מושג על

רה"מ הגב' ג. מאירז

כך ? יש לו מושג, כי בועדת החוץ והבטחון ספרתי על מה שהיה בווינגטון.
האם זה היה דומה למה שקבלנו בהפסקת האש ? הוא יודע להספיר את
המשפחות שבנוייהן בסוריה: מדוע לא עשינו לינץ' בהמץ האם היינו מקבלים
אז את השבויים ממצרים ? אבל הוא יכול להגיד זאת. אני גם יודעת
הצעה "מאד הגיונית, מחוכמת, מדינית, בטחונית" של חבר שלו בועדת החוץ
והבטחון.

מה זאת אומרת להשמיט סעיף א) 1 ?

הרי זה העיקר. יכול להיות שהיה מחדל מצדנו. נעמוד לדין. האם אני
מפחדת מפני ועדה שנשיא בית המשפט העליון ירכיב על פי מצפוני ועל פי מיטב
שיקולו ? אין לי כל יסוד לחשוד לא בו ולא בשופט שיישב בראש הועדה.
אם הועדה תסיק מסקנה אחת - תהיה מסקנה אחת. אם תסיק שתי מסקנות -
תהיינה שתי מסקנות. אין לי מה לפחד. דין כזה אני מוכנה לקבל.
גם את דין הבחירות אני מוכנה לקבל. אני יודעת איזה אסון יהיה למדינה
אם "ליכוד" יעלה בראש. אבל אם העם יחליט ככה - יחליט. הדבר הטוב
ביותר בשבילי עצמי יהיה שיגידו כי ראש הממשלה פסולה. אדרבא. אתרום
שנת משכורת לכך.

דברתי עם ראשי ממשלות במדינות

דמוקרטיות. הם צחקו לי איך אני מנהלת את ישיבות הממשלה. ממש צחקו.
האם תמצא מקום אחר שבו יש במדה כזאת דיונים והצבעות ? ראשי
ממשלות של מדינות דמוקרטיות אמרו לי: שר שאינו מקבל את הסיכום של
הממשלה - יכול ללכת הביתה, או, כפי שאחר אמר, הוא יכול אחרי הישיבה
לרשום לפרוטוקול שהוא הסתייג. האם כך אני נוהגת ? איני חושבת שמגיע
לי משהו בעד זה, אני חושבת שכך צריך לנהוג. אולי אתה, שר הדתות,
היית בממשלות שבהגו אחרת, אני לא.

השר ז. ורהפטיג:

בכל אופן לא בממשלות קואליציוניות.

רה"מ הגב' ג. פאיר:

גם בממשלות קואליציוניות. סוף

סוף למפלגת מעוט בממשלה קואליציונית

אין יותר זכויות מאשר יש לרוב. ואי אפשר להגיד שבממשלה הזאת נתקבלו

כל ההחלטות אך ורק בהכרעת הרוב, חוץ אולי מאשר בעניינים דתיים.

אני מדברת עכשיו על הצעתו של

השר ורהפטיג ומתנגדת לה בכל תוקף. אם בנהג ככה, הרי לא יהיה לזה פירוש

אחר בוסף

על אי-הצדק שבדבר ועל העיוות שבדבר, ושיגידו שהממשלה

הוציאה קודם כל את עצמה.

בשאלתי מספר שאלות, ואני אענה לפי

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

סדר הצגתן.

השאלה הראשונה התייחסה לכך: מי רשאי

להופיע בפני הועדה? הסמכות להחליט על הזמנת עדים היא בידי הועדה.

הועדה רשאית מיוזמתה לקבוע שהיא רוצה לשמוע את פלוני או אלמוני. כל

הועדות שפעלו עד כה נהגו גם לפרסם הודעה שאדם שלא הוזמן והוא רוצה

למסור מיוזמתו עדות בפני הועדה, רשאי לבקש להופיע בפני הועדה. אני רוצה

להגיה שגם הועדה הזאת תנהג כך. רשאי אדם לפנות לועדה ולבקש שיזמין

אותו. כל ועדות חקירה שישנו קבלו פניות לרוב מאנשים שרצו להעיד בפני

הועדה. אמנם לא כולם הוזמנו. היתה וודאי סלקציה. העובדה בלבד,

שאדם פונה להיות מוזמן, אינה עדיין עילה להזמין אותו. אלא הועדה צריכה

להשתכנע שיש איזה דבר לכאורה בדבריו שכדאי להזמין אותו. ועדת

החקירה האחרונה שהיתה קבלה מכתבים מאנשים רבים, שרצו להופיע בפני הועדה.

רק חלק מהם, אחרי דיון בתוך הועדה, הוזמן להעיד, אחרי שהועדה ראתה שהאדם

הוא בעל ידע לכאורה כזה, שכדאי לשמוע אותו. אבל עקרונית יכול כל אדם

לפנות לועדה בבקשה להזמין אותו.

הירה"מ לממשלה מ. שמגר:

לשאלה אחרת: המרות הצבאית והמשטמה

הצבאית אינן מובעות מאדם להיות מוזמן לוועדה. ההחלטה הסופית אם כן יוזמן אדם כזה לוועדה או לא, היא בידי הוועדה והיא קובעת זאת לפי הסדרים שהיא בונה בתחלת דיוניה. היא קובעת אז את השלד של הדיונים שלה, את סדר הדיונים, היא קובעת מה היא רוצה לשמוע מיוזמתה, אבל היא גם פתוחה להצעות שיכולות לבוא מכל צד שימצא לבכון להציע הצעות. אשר לענין הזמן שבו תשב הוועדה - אין

זה מקובל שהממשלה מנסה לקבוע לוועדה מסגרת זמן. לא הייתי מציע שתבוא מצד הממשלה אינדיקציה בקשר למסגרת הזמן, כאילו מאיצים בוועדה לגמור מהר ורוצים למנוע ממנה את הדיון היסודי. אפשר לומר: הענין הוא בעל חשיבות צבורית חיונית, הממשלה רוצה לקבל דין וחשבון בהקדם. אבל התויית גבול של זמן אינה מציאותית. היא גם אינה מקובלת. זה מסוג הדברים שבהם אין לבוא לוועדה. משאירים לה לקבוע באיזה קצב היא תעבוד. אם אופיע בפני הוועדה כנציג הממשלה אחווה את דעתי שאני מבקש שהוועדה תעשה את עבודתה במהירות באותה, אולם מבלי לקבוע תאריכים. הוועדה אינה רואה את עצמה קשורה בתאריכים קונסטרוציוניים.

אשר למספר חברי הוועדה, הבחרתי את

הבקודה הזאת. אם הממשלה לבדה מחליטה, היא בדרך הטבע מציעה שיהיו שלשה חברים בוועדה. אבל כאמור לפי החוק יכולה הממשלה להחליט על כל מספר גדול יותר בלתי זוגי, אחרי התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון. הממשלה יכולה להחליט על 5 חברים ועל 7 חברים, על כל מספר גדול יותר בלי סוף. הניטוי "בלתי זוגי" משתרע עד אין סוף. אבל בהעדר החלטה, מורכבת ועדה כזאת משלשה חברים. אם רוצים יותר, צריכים להחליט אחרי התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון. הציעו לגבי ועדה זו מספר של 5 חברים. אבל הממשלה יכולה להחליט גם על מספר שונה.

השר מ. קול:

האם אפשר לומר שהממשלה מביעה סברה

שמספר חברי הועדה יהיה יותר מאשר

5 ושנשיא בית המשפט העליון יכול להחליט על כך?

היות"מ לממשלה מ. שמגר:

הממשלה צריכה להחליט כמה חברים היא

רוצה שיהיו בוועדה.

אשר לענין "סוב יודיצה" אזכיר קודם

מהי המשמעות של הדבר. כי הביטוי הזה מתגלגל בצנור במדה רחבה מאד.

הענין של "סוב יודיצה" מוגדר בסעיף 41 לחוק בתי המשפט האומרי:

"לא יפרסם אדם דבר על ענין התלוי ועומד בבית משפט /קרי במקרה זה

"בוועדה"/, אם יש בפרסום כדי להשפיע על מהלך המשפט או תוצאותיו

/קרי "אם יש בפרסום כדי להשפיע על דיון הועדה או תוצאותיו"/; ואולם

אין איסור זה חל על פרסום ידיעה בתום לב על דבר שנאמר או שאירע

בישיבה פומבית של בית המשפט /במקרה זה הכוונה לישיבה פומבית של הועדה/."

אני מוכרח להוסיף הוראה מיוחדת שנוספה

לחוק ועדות חקירה בתיקון שלפני שבתיים: "השפעה שלא כדין חוק

תשל"ב-1972. 24.א. (א) המשפיע או המנסה להשפיע שלא כדין על ועדת

חקירה או על חבר מחבריה בכל הקשור לעבודת הועדה, דינו - מאסר שנה.

(ב) מסירת מידע לוועדת חקירה או לחבר מחבריה או הפניית תשומת לבם

לענין הקשור בעבודת הועדה אינה עבירה לפי סעיף זה."

אם אני בא לסכם מה שנאמר, הריני רוצה

להדגיש בקודה מרכזית: הנושא של "סוב יודיצה" הוא אחד הנושאים הסבוכים

ביותר והבלתי בהירים ביותר הקיימים בשדה המשפט. ולא בשביל כך שקשה

לקבוע מה עלול להשפיע על דיון הועדה או תוצאותיו. דווקא בתקופתנו

בכל הארצות וביחוד בארצות דמוקרטיות, כמו ארצות הברית ובריטניה, יש

פלגאידיות רבה בפירוש לענינים האלה. לא מזמן התקיים משפט גדול

בבריטניה סניב לתרופה בקשר לילדים שנפגעו בה. המשפט בתקיים בבית

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

המשפט העליון. והגה בבריטניה, שהיא בדרך כלל ארץ קונסרבטיבית, גוברת הנטייה לצמצם את ענין ה"סוב יודיצה". בית המשפט אומר שצריך למצוא איזון גאות בין חופש הדיבור
 freedom of speech
 לבין שמירת פעולתו התקינה של בית המשפט, שיוכל לפעול ללא השפעה מן החוץ.

בענין "סוב יודיצה" אפשר כמובן לבקוט מדיניות פעילה, קיצונית יותר, בהגשת משפטים לרוב, ומדיניות ליברלית יותר. כמובן החלטה הסופית היא תמיד בידי בית המשפט. בתקלתי בבעיה הזאת בחריפות מסויימת עת התקיימו הדיונים לפני ועדת החקירה האחרונה שפעלה בענין "בתיבי נפט". היתה שורה של מאמרים בעתונים שאמאא שהיו בגדר התערבות מבחינת תוכן הדברים. אלה היו בשורה של עתונים של כל גורני הקשת. הפניתי לכך את תשומת לבם של העורכים הנוגעים בדבר. לא נקטתי בצעדים משפטיים גדום. הנסיון שלי אומר שריבוי משפטים בתחום של "סוב יודיצה" אין בו כדי להשיג את התוצאה המקווה על ידי המחוקק. צריך לצמצם את הצעדים המשפטיים לדברים הקיצוניים ביותר. אחרת לא תשיג את המטרה שאתה רוצה להשיג על ידי צמצום ההתערבות.

נגד חבר כנסת אפשר לעשות משפט בקשר

השר י. בורג:

ל"סוב יודיצה".

על חבר כנסת חלה חסינות מטעם חוק

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

הכנסת גם כשהוא מופיע בכנסת וגם

כשהוא מופיע בקשר לתפקידו כחבר כנסת. הפרשנות אומרת שגם אם הוא נואם מחוץ לכנסת בקשר לתפקידו כחבר כנסת חל עליו חוק החסינות, וכך גם בקשר לנאומים שהוא נואם בקשר להיבחרו מחדש לכנסת.

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

הענין הזה של "סוב יודיצה" אינו

מבעול הסוגר את הנושא לדיון בצבור. זוהי אחת הבעיות הקשות. בדיון עם ראש הממשלה היינו ערים לנושא הזה. אבל כאשר ניגשים למטריה הזאת של ועדת חקירה, אינך יכול להגיע לפתרון מוחלט איך לנהוג. אתה שוקל את סך הכל של הפלוסים ואת סך הכל של המינוסים, ^{ואם} סך הכל של הפלוסים גובר על סך הכל של המינוסים, אתה הולך בדרך הנבחרת. כן בתחום הצנאי הבסיסי וכן גם בתחום המדיני.

אי אפשר לומר שעם מינוי הועדה יהיה

הדבר סגור מפני פירסומים בצבור, שלא יהיו פירסומים ברבים הנוגעים למטריה שהועדה דנה בה. אבל צריך לקבוע מגבלות. ישנם אנשים שלפי עצם הטבע הם מחוץ למסגרת פעולתה של הועדה. אלה הם חברי הכנסת הפועלים בקשר לתפקידם.

ואם אנחנו צריכים להגיע למצב של עיזכת

אלפי משפטים, הרי זהו דבר שאי אפשר לעמוד בו. אי אפשר לעמוד בו עוד מסבה אחת. היו כבר פירסומים בענין זה. אין זה דבר שהדיון בו יתחיל מהרגע שהועדה תשב לדיוניה. אבל נשתדל לשמור על הפעילות התקינה של הועדה. מטרת המחוקק באמרו שלא יפרסם אדם דבר על ענין התלוי ועומד בבית המשפט, אם יש בפרסום כדי להשפיע על מהלך המשפט או תוצאותיו או במקרה שלפנינו על מהלך החקירה - הכוונה היא לשמור על הגוף כדי שיוכל למפל בנושא שלפניו באופן בלתי מופרע. ומבחינה זו צריכים להעיר על ענינים קיצוניים ביותר וגם לבקוט בצעדים משפטיים. אבל וודאי לא אתחייב מראש באיזה מקרה אגיש משפט ובאיזה מקרה לא. לא הייתי מייעץ לשום משפטן בשום מקרה להתחייב על דברים כאלה מראש, כי ההחלטה צריכה ליפול על סמך מקרה קונקרטי ולא על סמך הצעות אבסטרקטיות.

השר ש. הלל:

התרשמתי מהערותו של השר ורהפטיג

דווקא לגבי קביעת הסודיות על ידי

הממשלה, היינו שב- terms of reference תימצע הממשלה מלדרוש

שתהיה סודיות ולהשאיר את הענין לשיקולה של הועדה. אולי יש טעם בדבר להתחשב בכך מבחינה צבאית. איך זה למעשה יהיה אם הממשלה תמחק את הענין הזה ואתה בהופיעך בפני הועדה תסביר שהממשלה שקלה את הענין וברור לה שהענין כולו הוא סודי, אבל יחד עם זה החליטה הממשלה להשאיר את הענין לשיקול דעתה של הועדה, האם זה יכביד עליהם? האם זה אפשרי? יש פה איזו בקודה בדברי השר ורהפטיג שלא אנחנו מראש נאמר לוועדה שענין זה וזה הוא סודי, אלא אתה בהופיעך בפני הועדה תאמר הממשלה רואה את הענין זה על תומרתו ועל סודיותו. אבל שאנחנו לא נכפה מראש על אותם חלקים שהועדה תמצא לנכון להחליט שבדיון פומבי ייגרם להם בזק.

השר מ. קול:

בסעיף 3 של חוק ועדות חקירה כתוב:

"ועדת חקירה תהיה של שלושה חברים,

זולת אם קבעה הממשלה, לאחר התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון,

שהועדה תהיה של מספר לא-זוגי גדול יותר."

הממשלה יכולה לומר: אנחנו מציעים

שהיה מספר גדול יותר של חברים בוועדה ולהשאיר לנשיא בית המשפט העליון

להחליט אם יהיו בוועדה 5 חברים או 7 חברים. מהסעיף כפי שכתוב אינו

מתחייב שאנחנו נקבע את מספר חברי הועדה.

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

הפרשנות המקובלת היא, כי כאשר

אומרים שגוף מסויים צריך לקבוע

מספרו אז לא זוגי גדול יותר של חברים, צריכה להיות קביעה מצדו

והוא צריך לומר מה הוא רוצה. כפי שהבינותי מדברי נשיא בית המשפט

העליון אין הוא סבור שהדבר צריך להיות פלואידי בידיו. בחוק כתוב

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

במפורש "זולת אם קבעה הממשלה, לאחר התייעצות עם בשיא בית המשפט העליון". לפי זה הממשלה צריכה לומר לפי המטריה איזה מספר לא זוגי גדול יותר היא רוצה. בשיא בית המשפט העליון מחכה לכך שהממשלה תקבע את המספר. הוא מוכן לקבל את המספר 3 ומוכן לקבל את המספר 5, לפי הכמות או ההיקף שהממשלה שוקלת וחושבת שהם דרושים. אבל אי אפשר להשאיר את הדבר הזה באופן פתוח, כי אם תגיד רק באופן סתמי "מספר גדול יותר משלטה", הרי זוהי הוראה אימפרפקטית, הוראה לא שלמה, שיש בה רק הסתייגות מהמספר שלטה, אולם אי-התייחסות למטריה השניה, כמה כן. ההחלטה צריכה להיות פוזיטיבית.

בענין הסודיות בכון הוא שעל פי הוראת

החוק גם ועדת החקירה יכולה להחליט לקיים דיון בדלתיים סגורות. נאמר בסעיף 18: "ועדת חקירה תדון בפומבי; ואולם רשאית היא לקיים דיון, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות אם ראתה צורך בכך לשם שמירה על בטחון המדינה". אבל אם ישנו את הוראת הסעיף המדבר על קביעת הסודיות של נושא על ידי הממשלה, הדיון בוועדה על פומביות הדיון או דיון בדלתיים סגורות יתנהל סביב כל עד ועד. יתכן שהוועדה תקבל את העמדה שהדיון בנושא זה צריך להיות כולו בדלתיים סגורות, יתכן שהוועדה תגיד, כל פעם שיופיע איזה עד, בקבע איזה חלק של העדות או אם כל העדות צריכה להשמע בדלתיים סגורות. הממשלה לא המציאה א פריאורי למקרה כזה שהיא קובעת, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת שהענין בנושא החקירה או דיוני הוועדה מחייבים סודיות, אלא המחוקק קבע זאת. אם ארצה לבוא לוועדה ביחס לכל מקרה לבקש על קיום הדיון בדלתיים סגורות, יגידו: למה לא השתמשה הממשלה בסמכותה לפי סעיף 23 של חוק ועדות חקירה? אם לא השתמשה בסמכותה זו, תחליט הוועדה לפי כל מקרה ומקרה. מבחינת המטריה

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

יש מקרים שעל פניהם ועל פי אופיים וטיבם נראה שיש לקיים את הדיון בהם בדלתיים סגורות. לא טוב יהיה שקודם כל יופיע עד בפני הועדה, ובעתון יתפרסם שהיום יופיע עד זה וזה, ואחרי כן יתחיל הדיון אם לקיים את הדיון הזה בדלתיים סגורות או לא. זה לא יהיה בריא. מבחינה פסיכולוגית תימצא אז הועדה במצב לא גות. אם חושבים שהמטריה על פי טיבה צריכה להיות סודית, מוטב שזה ייקבע מראש. אולם כדי שהממשלה לבדה לא תקבע זאת, אומר המחוקק שהיא צריכה לקבל את אישורה של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת. אחרת איני יכול להבטיח את סודיות הדיון במקרים שונים. אמנם אופיע בפני הועדה ואבקש לסגור את הדיון, אבל אין אני יכול לדעת אם הועדה תקבל את הבקשה הזאת.

השאלה שאני הייתי מבקש עליה הבהרה

השר י. גלילי:

מהיועץ המשפטי היא בזיקת הגומלין

שיש בין נושא עבודתה של ועדת החקירה לבין הדיון הצבורי לקראת הבחירות. אני קורא שנאמר בחוק: "לא יפרסם אדם דבר על ענין התלוי ועומד בבית ^{מהלך המשפט} המשפט אם יש בפרסום כדי להשפיע על ~~אאאאאאאאאא~~/או תוצאותיו".

אם כך, הרי הדבר געשה מורכב לא לגבי

פירסום דברי עד מסויים בוועדת החקירה, אלא לגבי דיון צבורי בנושאים שהובאו לדיון בוועדת החקירה. וכן לבי לבי לצנזורה מפני שיידרשו בנידון הנחיות פנימיות לצנזורה מה היא רשאית לתת לפרסום.

אין לה סמכויות בענין זה.

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

אין זה צנזורלי.

השר ש. הלל:

ניתן ליועץ המשפטי לממשלה לענות.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

הוא יודע מה זאת צנזורה.

חזקה עליו שהוא יודע.

השר ש. הלל:

השר י. גלילי:

אם יקום אדם ויגיד שממשלת ישראל

אחראית על כך שהיא לא גייסה את

המילואים ושהיא לא קרבה את הכלים, ולא יגלה תוך כדי דיון בנושא זה שום פרט הקשור בנושאי הבטחון, אבל זהו אחד העניינים הבירוריים בועדת החקירה, מה דינו של איש כזה?

חשוב גם להבהיר את הדבר לקראת דיון

בועדת החוץ והבטחון של הכנסת, מפני שיכולה להיות החשדה שכל ענין ועדת החקירה לא בא כדי לאפשר חקירה אובייקטיבית ומדוייקת של כל העובדות, מבלי שייגרם בזק לבטחון המדינה, אלא הוא בא כדי לדלדל את הדיון הצבורי לקראת הבחירות ולתלץ מראש את מי שעומד לדין בצבור. והרי זו אינה כוונתנו. רצוי שגם היועץ המשפטי לממשלה יהיה בעת הדיון בועדת החוץ והבטחון בבירור, על מנת שיובהר לחלוטין שאין בכונת הממשלה לקפח את הדיון הצבורי לקראת הבחירות, גם ביחס לאחריותה היא, ובלבד שהדבר הזה לא יפגע בבטחון המדינה.

הייתי מבקש את היועץ המשפטי לממשלה

להבהיר לנו בקודה זו.

היו"מ לממשלה מ. שמגר:

ענין הצנזורה הצבאית, כפי שהיא קיימת

כיום, אינו בוגע לנושא שלפנינו.

כי הצנזורה הצבאית לא יוכל למחוק דברים שהם בגדר של פגיעה בעבודת הועדה מבחינת "סוב יודיצה", הוא יוכל למחוק/דברים המוסרים על ידיעות בטחוניות סודיות. אם הסתגן החוצה איזו ידיעה מדיוני הועדה על נושא בטחוני סודי, יוכל הצנזור למחוק את הידיעה הזאת.

הצבעתי על כך שהענין של "סוב יודיצה"

יש בו בהחלט קושי מסויים. הענין של "סוב יודיצה" אינו מתנגש ואינו מתנגש בחופש הבלתי מוגבל של הבעת בקורת, כאשר הנושא שאליו אנו

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

צריכים להתייחס, נודע מהועדה. ברור שהרבה אנשים ייתפסו לנושא מכללא, שיותר להפנות את תשומת לבו של הועדה לענין הנובע מהועדה עצמה. אבל אי אפשר לומר שמה שאסור בפירסום אלה הם רק דברים בטחוניים סודיים. מה שאסור בפירסום אלה הם גם דברים העלולים להשפיע על מהלך העבודה של הועדה ותוצאותיה, כלומר התייחסות מגמתית לדברים שהועדה באה לברר. לא בכל מקרה שיש בו התערבות כזאת, אוכל לנקוט צעדים משפטיים. אבל לומר שהנושא יישאר שדה פתוח למרות מיבוייה של ועדת חקירה, אינו נכון. אבל זה מתחיל להיות מוגבל, לא שבדברים מסויימים, שבהם דנה הועדה, אסור לדון בהם בכלל, אלא שאסור לדון בהם בצורה העלולה להשפיע על מהלך עבודתה של הועדה. לכן עלתה אחת מההצעות היוצאות דופן מבחינה קונסטיטוציונית באחד העתונים, שיחליטו על מיבוי ועדת חקירה על פי חוק ועדות חקירה, אלא שיתקנו את החוק ויבטלו את הענין של "סוב יודיצה". זה אינו נדבק כל כך. יש לזה תוצאות-לוואי בסיסיות.

לכן באה ההצעה שלי להשמיט את סעיף

השר ז. ורהפטיג:

(א) 1.

זהו פתרון רדיקלי מדי.

השר ש. הלל:

יכולה להיות הודעה של היועץ המשפטי

השר י. בורג:

שהויכוח על הנושאים בתור נושאים

יכול להתנהל גם הלאה.

זה חשוב מאד. אני תומך מאד במה

השר מ. קול:

שאמר עכשיו השר בורג. אין גוזרין

גזירה על הצנור שאין רוב הצנור יכול לעמוד בה. יכתבו וידברו על הנושא

וזת יהיה נושא לבחירות. מוטב שהממשלה מצדה תגיד שאין היא רוצה

למנוע את הויכוח הזה. למה להביא לכך שמישתו יטיל דופי בממשלה,

שהיא רוצה לסגור את הפיות? וודאי אין זה חל על סודות בטחוניים.

אבל עכשיו כל מי שבא מהחזית הביתה מדבר.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

יהיה שוטר בכל בית ?

השר מ. קול:

אני מציע שהממשלה תודיע כי בקשר

למינוי ועדת חקירה אין בכורב

הממשלה למנוע ויכוח בצבור ובעמותות על הנושאים הנדונים בוועדת החקירה, אבל זה אינו חל על החקירה עצמה. הוועדה עצמה תחליט איך לנהוג לגבי הפירסום מדיוניה. נשאר לוועדה להחליט מה היא תפרסם מדיוניה.

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

לגבי הפירסום כך הצענו. פירסום

הדין וחשבון נתון לשיקול דעתה של

הוועדה. מדובר רק על סודיות הדיונים.

לא הייתי מציע למסור הודעה מראש

שבמקרים מסויימים לא יקפידו כל כך בקשר לפגיעה ב"טוב יודיצה". זאת

תהיה בגדר התערבות מסויימת בפעולתה של הוועדה. הסעיף הזה בא להגן על

הוועדה. הממשלה אינה יכולה להודיע מראש שאם יהיו דברים החורגים מפעולתה

של הוועדה, היא בותנת אינדולגנציה מראש. הכלל היה בעבר שבעניינים אלה של

"טוב יודיצה", כשיש ועדת חקירה, אין אני פועל אלא לאחר דיון עם יושב

ראש הוועדה. אבל עבין זה מסור לידי. הממשלה אינה מוסמכת להודיע

מראש שהיא מושכת את ידיה מהגנה על הוועדה.

השר ש. הלל:

האם אין לומר שהיועץ המשפטי יפעל רק

באותם המקרים שיושב ראש הוועדה מבקש

ממנו לבקוט פעולה ?

זה אינו בחוץ. זכות זו יש לו על

רה"מ הגב' ג. מאיר:

פי סמכויותיו.

השר ש. הלל:

צריך לבוא לידי ביטוי באיזה אופן

שהוא שעל ידי מינוי הוועדה אין הכורב

למנוע את המשכו של הויכוח הצבורי. האם אי אפשר שייאמר שעל ידי הקמת

הוועדה אין הכורב למנוע את המשך הויכוח הצבורי ? יחד עם זה יפעל

השר ש. הלל:

היועץ המשפטי לפי רצונו ומגמתו של יושב ראש הועדה לקביעת אותם הסייגים לשם בקיטת צעדים באותם המקרים שימצא לנחוץ. היינו יש למצוא דרך, שבה אינך פוגע בסמכותה של הועדה, אבל שגם ייאמר שאין אנחנו רוצים למנוע את המשכו של הויכוח הצבורי.

אני ערה להתלבטויות האלה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אבל אני רוצה לשאול את חברי הממשלה:

בגין מכריז מעל כל הגגות בסיסמה אחת, הוא דבוק במלים: למה לא גייסו את המילואים? למה לא קרבו את הכלים? כאשר אשאל על זה באספה, תהיה לי רק תשובה אחת: על זה דבה ועדת חקירה. אני לא אסביר באספה דברים שבהם דבה ועדת החקירה; בדיוק על זה היא דבה. אבל שום כוח שבעולם לא ימנע מבגין מלחזור על סיסמתו. הוא קבע לעצמו סיסמה, וסיסמה מאד פופולרית. הייתי רוצה לדעת, השר ורהפטיג, מה לעשות לדבר כזה? לשר ורהפטיג יש תשובה: הוא לא ידע, ראש הממשלה קבעה. זוהי תשובה. אבל ראש הממשלה אינה יכולה להגיד שחזני היה באותה ישיבה. בכל אופן לא אגיד שחזני היה ביום ששי בישיבה ולא הציע גיוס מיד. מה לעשות?

אטרו שאין סבירות בסכנת מלחמה.

השר ס. חזני:

יש לי אי-אנן מושגים של חברות ושל קולגיאליות, של חברות בממשלה, ולא

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אגיד זאת. אגיד רק דבר אחד: יש שני דברים שהועדה צריכה לחקור

וזחו סעיף ראשון בדיוניה, ועל זה היא דבה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

יכול להיות שנפסיד בבחירות. האמן

לי שאם נפסיד בבחירות יהיה לכם התענוג לשבת בממשלה בהרכב אחר. אבל אני לא אוכל להגיד באספה פומבית מה היו הדיונים עם ראש אמ"ן, מדוע היתה הערכה כזאת ומה היה לפי הערכה קודמת. גם לא אוכל להגיד שלפני מספר חדשים, על פי מקורות, טובים יותר או גרועים יותר, נכנס צה"ל לפעולה גדולה שעלתה בעשרות מיליוני לירות, היתה זאת הוצאה שלא היתה בתקציב, ומלחמה לא פרצה. אפשר לעשות זאת כל 3-6 חדשים. אבל יכול להיות שנמקרה האחרון זה לא היה נכון. אני יכולה להניח שנמקרה זה הדבר לא היה נכון. אבל זהו בדיוק הסעיף של ועדת החקירה, שכל החומר יובא לפנייה והיא תשפוט.

בגין יגיד - יגיד. מה לעשות ?

אני לא אוכל לענות באספה.

אני חושב שאפשר לענות תשובה.

השר ז. ורהפטיג:

אפשר לומר: היו הרבה פעמים דברים

כאלה.

וודאי זה "פשוט", פשוט לגמרי.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

כאשר הרמטכ"ל יופיע בפני הועדה, יביא

לפניה את כל החומר, מדוע אז עשו ככה ועכשיו לא עשו. מה זה לענות באספה ? לך יהיה קל לענות, היה לך מזל שלא היתה ישיבת ועדת השרים לענייני בטחון. תוכל לענות, אבל אני לא אוכל לענות.

הערה קטנה לדבריו של שר המשטרה.

היו"מ לממשלה מ. שמגר:

יש קצת ביגוד בין שני החלקים של

ההצעה שלך. במדה ואתה אומר שבנושא של "סוב יודיצה" יטופל לפי

הבחירות הועדה - זה בסדר. את זאת אפשר לומר. אבל אם תאמר שאין

בכוונת הממשלה לסייג את הויכוח הצבורי בנושאים אלה - בכך סתרת את

היוה"מ לממשלה מ. שמגר:

סמכות הועדה. הועדה יכולה לומר בצדק, כפי שאומר שופט במקרה דומה: מה אתם אומרים? יימשך הויכוח הצבורי בנושאים אלה. הויכוח הצבורי הזה מפריע את דיוני הועדה, זאת אומרת שהממשלה בנתנת מראש רשיון לגהל ויכוח העומד בניגוד לפעולת הועדה.

השר י. נורג:

האם מותר לדאובן או לשמעון לצטט

מ"דברי הכנסת" או בכלל מדברים שכבר

בכתבו מבלי שיפגע במרות הועדה? האם תגיד שזה "סוב יודיצה" אם אצטט ביום שלישי מה שמישהו אמר ביום חמישי? אם העניין של "סוב יודיצה" זוהי דלת הסוגרת את הויכוח הצבורי - זה אינו יכול להיות. כי אנחנו יושבים על הר געש, זה מתפרץ, זה מפעפע

.es sprudelt

אבל אם מישהו רוצה להכניס לזה אלמנטים חדשים ופירושים בטחוניים, הרי כולנו בדעה אחת. חברים לא הציעו אינדולגנציה ^{טוטאלית} למקרים של פגיעה ב"סוב יודיצה", אבל באיזה אופן שהוא על ידי דובר הממשלה יוכל לבוא לידי ביסוי שהויכוח הצבורי יוכל להמשיך. אולי אתה אינך יכול לומר זאת, כי אתה צריך לשמור על הדברים, אתה צריך להגן על הועדה, אבל מישהו צריך לומר שאין בזאת כוונה לסתום כל ויכוח בכל פה. אין זה יכול להיות ואין זה גאה שיחשדו בנו בכך.

אני מציע שביתן את הדעת על כך לומר

באיזו צורה שהיא שהנושאים - לכן הבדלתי בין הנושא ובין האיש - ניתנים גם הלאה לדיון צבורי. יכול להיות שמחר יגיד מישהו שגם קריאת באומו של בגין מפריעה לעניין של "סוב יודיצה". אותי זה הפריע בפעם הראשונה.

השר ש. הלל:

אנחנו נתונים פה בדילמה, שאנחנו

צריכים לאמץ קצת מחשבה שיינתן ^{לב} פתרון

מבחינה צבורית. האם למשל בא בחשבון שהיועץ המשפטי יאמר עם

השר ש. הלל:

ראשית התכנסותה של הועדה, ולזה יינתן פומבי, מבלי לגרוע מסמכותה של הועדה, שיש למגוץ פירסומים שיטפיעו על דרך פעולתה של הועדה ושהממשלה כממשלה רשמה לפניה או ערה לכך שהנושא הוא בנושא צבורי, ואין בכוננתה של הממשלה ככלל לפגוע בהמשך קיומו של הדיון הצבורי? אני מחפש דרך שהיועץ המשפטי יציא מראש בפני הועדה את עמדת הממשלה.

רה"מ הגב' ג. מאיר:

היועץ המשפטי אמר שזאת תהיה התערבות.

השר ש. הלל:

התערבות אם הממשלה תחליט על כך כהחלטה אבל לא אם היא תציג את הנושא בפני

הועדה.

היו"מ לממשלה מ. שמגר:

יובהר כי אפעל בנושא זה בהתאם להנחיות הועדה, כי הממשלה השאירה את הנושא

הזה לועדה. זהו אלמנט שהממשלה מעובייבת בו. אבל היא אינה צריכה

להיות אפיפיורית יותר מאשר האפיפיור. היא אינה רוצה לכפות דברים שהועדה

לא ראתה אותם כחיוביים. היא סומכת על הועדה. מעבר לזה אין הממשלה

קובעת סייגים בוטפיים

השר מ. חזני:

אני מבטח להציע הצעה, כדי לצאת

מהדילמה שלפחות חלק מהמסובים מתלבטים

בה. מצד אחד אין אנחנו רוצים שאי אפשר יהיה לעסוק בנושאים האלה,

לפחות בתחום המדיני האזרחי, במערכת הנהירות. מצד שני ליועץ המשפטי

לממשלה אי אפשר לומר זאת.

אולי בשמיט את המלים "הצבאיים"

והאזרחיים", אלא ייאמר "וכן ההערכות וההחלטות של הגורמים המוסטמים

לכך בקשר למידע האמור".

השר ז. ורהפטיג:

את הביטוי "הצבאיים" תשאיר.

השר מ. חזני:

אם אני כותב רק "הצנאיים",

אין הועדה יכולה להזמין את הממשלה

בכלל. במסקל ראשון חשבתי גם על כך. אבל אם היועץ המשפטי לממשלה יאמר, שאם כתוב רק "הצנאיים" אפשר להזמין גם את הממשלה - אני מציע להשמיט את המלה "והאזרחיים". פירושו של דבר שמצד אחד יכולה הועדה להזמין את הממשלה או את חבריה או את מי שתמצא לנכון להזמין ולהגיע למסקנות, ומצד שני הצד האזרחי והמדיני לא יהיה בכלל לכל הדעות בתחום של "סוב יודיצה".

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אם כי אין זה מקצועי, אני מוכנה

לענות בענין זה. אם אתה תשמיט

את המלה "והאזרחיים" יגידו שכוננת הממשלה שהוציאה את עצמה מלהיות נושא למחקר.

השר מ. חזני:

אני מציע לשקול את השמטת שתי המלים.

הועדה תוכל להזמין גם את צמרת הצבא

וגם את הממשלה, אבל על הדיון הצנורי לא יחול הענין של "סוב יודיצה".

רה"מ הגב' ג. מאיר:

אולי ידוע לך על הספור בקשר לשלט

"פה מוכרים דגים טריים" ?

אשר לצד הצנאי - זהו ענין בטחוני.

השר מ. חזני:

אשר לצד המדיני - לא יחול הענין

של "סוב יודיצה".

השר ג. פלד:

אי אפשר לאחוז את המקל בשתי קצותיו.

מייסרים את הממשלה בצדק אפילו על כך

שאחרה במינוי הועדה. עכשיו כשהיא הולכת למנות ועדה, אי אפשר

לחתוך את הדבר הזה, שיוציאו את המשמעות מהחלטה, היינו להשמיט

את המונחים "הצנאיים והאזרחיים". כולם יעלו על זה, יאמרו: את מי

הולכים לחקור ?

השר מ. חזני:

את "הגורמים המוסמכים לכך".

השר ג. פלד:

הנוסח שלפנינו אומר את הדברים בצורה
מפורשת, ואם אנחנו מחליטים על

ועדה, צריכים כך הדברים להאמר.

בקשר לנושא של "סוב יודיצה", הנינותי

מדברי היועץ המשפטי, שלפי התקדימים שהיו גם בעבר יש להניח שלוועדה
יהיה די קומון סנס כדי להבין שנימי מערכת בחירות אי אפשר יהיה להטיל
אלם על אנשים שישתתפו במלחמת הבחירות, וביחוד שחלק לא קטן מהם הם
חברי הכנסת. זה אינו חל עליהם.

השר ז. ורהפטיג:

אבל זה חל על העתונים.

השר ג. פלד:

אפשר לסמוך על הועדה שתהיה התערבות

מצדה רק במקרים הקיצוניים ביותר, שבאמת

יצדיקו את התערבותה. הגבלות מסוימות מוכרחות להיות, שלא ידובר בצבור
על דברים שאסור לדבר עליהם.

אני מציע להסתפק בנושא זה בחברות של

היועץ המשפטי ולאשר את ההצעה.

רח"מ הגב' ג. מאיר:

סוף סוף אנחנו צריכים להצביע.

נצביע על הצעתו של השר ורהפטיג

להשמיט מהצעת ההחלטה סעיף א (1).

מ צ ב י ע י מ .

2 קולות בעד השמטת סעיף א(1). ההצעה נדחת.

השר ז. ורהפטיג:

אני מציע להשמיט את המלה "והאזרחיים"

בסעיף א(1).

מ צ ב י ע י מ .

2 קולות בעד השמטת המלה "והאזרחיים" בסעיף א (1). ההצעה

נדחת.

50.

סודי ביותר

לא/שלד - 18.11.73

בנוגע לסעיף ד' אנחנו רושמים

רה"מ הגב' ג. מאיר:

לפנינו מה שאמר היועץ המשפטי על

מה שהוא יגיד בוועדה בצורה פוזיטיבית.

אני מציע להשמיט את הסעיף ד'.

השר ז. ורהפטיג:

מ צ ב י ע י מ .

ב-10 קולות נגד 4 מחליטים שלא להשמיט את הסעיף ד' שבהחלטה.

כמובן אפשר יהיה להשמיט ויהיה

רה"מ הגב' ג. מאיר:

! free for all

הועדה תחליט.

השר מ. קול:

המשך הדברים רשמה ת.כ.

לא/שלד-18.11.73

סודי ביותר

לפני כן רשמ ים
רשמה תכ

השר מ. חזני:

הצמתי שהועדה תהיה בת 7 חברים. על-כך עוד
לם הצבענו בהצעה.

רה"מ הגב' ג. סאיר:

לא כתוב מספר.

השר מ. חזני:

כתוב מספר.

רה"מ הגב' ג. סאיר:

על-כך עוד נצביע. מי בעד ההצעה הזו?

(12 בעד)

מי נגד?

(3 נגד)

על-פי החוק, אנו צריכים להתייעץ עם נשיא

בית-הדין העליון. בענין מספר חברי הועדה.

נצנע"ה מר מ. שפיר:

אם לא כתוב דבר בענין זה, מספר חברי הועדה

צריך להיות שלושה.

רה"מ הגב' ג. סאיר:

אם הממשלה אינה מתערבת, זה שלושה, אם היא

מתערבת, צריך להציע מספר. כאן מדובר על

5 חברי ועדה.

השר מ. חזני:

כדי לאפשר לנשיא בית-הדין העליון סגורן צבורי

ומקצועי יותר רחב.

רה"מ הגב' ג. סאיר:

לכך אין סמכות לממשלה.

סודי ביותר

לא/שלל-73-18.11.

הכרונה היא לאפשר זאת לנשיא בית-הדין העליון.

השר ס. חזני:

אתה יכול לומר מספר בלי הנפקה.

רה"ם הגב' ג. טאיר:

את ההנפקה אני אומר רק כאן.

השר ס. חזני:

11 חברים הם סגוון יותר גדול.

השר ח. גבתי:

כמה אתה מצייע?

רה"ם הגב' ג. טאיר:

7.

השר ס. חזני:

5.

השר ס. קול:

5, זהו המספר שכתוב.

רה"ם הגב' ג. טאיר:

מי בעד הצעת השר חזני (ועדה אינה נחוצה, אך אם

כבר ספנים ועדה, שיהיו בה 7 חברים)? דרך אנב, טענין אותי לדעת, האם יש לכם עמדה, איזו ועדה נחוצה, או באם בכלל לא נחוצה חקירה? אתם בכל זאת מפלגה צבורית אשר הולכת לבחירות.

האם השר גלילי לא הטביר בדיוק מה שאני הסברתי,

השר ז. ורהפטיג:

סדוע אנו בעד טחיקת הטעיף?

רה"ם הגב' ג. טאיר:

אתם הצבעתם בטפלגה, סותר לדעת מה אתם רוצים במקום זאת.

אנו לא בעד טחיתת-פה. אנו בעד חקירה בנושאים

השר ז. ורהפטיג:

אשר אבאצא ראויים לחקירה, אך אנו לא בעד

טחיתת-פה בעניני הבחירות.

תסלח לי, איזה דבור הוא זה?

רה"ם הגב' ג. טאיר:

דומני שיש כאן אי הבנה, צהצבענו בעד הקמת הועדה.

השר י. בורג:

נשנתתם. קיימתי הצבעה על ההצעה להקים ועדת חקירה, ואמרתי כי על הסעיף אם צריכים להיות 5 חברים בוועדה או יותר, נצביע פעם נוספת.

רה"ם הגב' ג.טאיר:

יפכן שיש אי הבנה, ועוד חיינה אי הבנות.

השר י. בורג:

רה"ם העמידה להצבעה את עצם הקמת הועדה.

סזכיר הממשלה ס.ארנון:

אני נמנעתי מלהצביע בעד סעיף א'1. הייתי בעד ועדה בת 7 חברים, הייתי גם בעד זה שהועדה אשר תקום, תחליט על הסודיות שלה. מקובל תמיד שהפרוצדורה תהיה שמצביעים

השר י. בורג:

קודם על ההסתיגויות.

אני סוכנה להעמיד זאת להצבעה פעם נוספת. מי בעד ההצעה, לאחר שנדחו ההסתיגויות?

רה"ם הגב' ג.טאיר:

(בעד - 13)

מי נבד?

(אין נבד)

מי נמנע?

(נמנע - 1)

על 5 חברים בוועדה לא נאסף לבוא עוד פעם בדברים

עם נשיא בית-הדין העליון.

לא, כיוון שדברו איתו על-כך.

היועה"ם ס.שמגר:

אבקש את שמגר להצטרף לפסיבת-העתונאים, כדי

רה"ם הגב' ג.טאיר:

שיוכל לענות על שאלות שתישאלנה שם.

פ ח ל י ט י ם :

(ב-13 קולות ו-1 נטנע)

א. העניינים כדלקמן, היינו:-

1. המידע, בימים שקדמו למלחמת יום הכיפורים על מהלכי האויב וכוונותיו לפתוח במלחמה וכן ההערכות וההחלטות של הגורמים הצבאיים והאזרחיים המוסמכים לכך, בקשר לפידע האפור; 2. היערכותו של צה"ל למלחמה בדרך כלל, כוונותו בימים שקדמו למלחמת יום הכיפורים ופעולותיו עד לבליטת האויב, -
- הם כיום עניינים בעלי חשיבות צבורית חיונית הטעונים בירור.

ב. תוקם ועדת חקירה שתחקור בעניינים האמורים לתפסור למטלה דין-וחשבון.

ג. לקבוע, לאחר התייעצות עם נשיא בית-המשפט העליון, כי הועדה תהיה של חמישה חברים.

ד. לקבוע, שהעניינים שהם נושאי החקירה ודיוני הועדה פחייבים סודיות, כאמור בסעיף 23 לחוק ועדות חקיר תשכ"ט-1968, להוציא פסקאות (1) ו-(6) שבו, ולבקש אישורה של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת לקביעה זו

ה. להודיע על ההחלטה הזו לנשיא בית-המשפט העליון. (2 קולות בעד השמטת סעיף א(1); 2 קולות בעד השמטת הטלה האזרחיים בסעיף א(1); 10 קולות נבד 4 לא להשמיט את סעיף ד' בהחלטה; 3 קולות בעד ועדה של שבעה חברים)

114. ש א ל ו ת

השר ג.טפלד:

אם את עוברת לנושא השאלות של השר קול, אני

רוצה להגיד ששפט. רציתי להזכיר למטמלה כי

בישיבה שהיתה . . . ימים אחדים לאחר פרוץ המלחמה, הצגתי שאלה בנושא אותו העלה כאן השר קול.

רה"ם הגב' ג.טאיר:

נכון, היית הראשון.

השר ג.טפלד:

ואת אסרת: לא זה הזמן, ובחזור לנושא בשעה

יותר פתאימה לדיון. בהזדמנות מאוחרת יותר עורך

את הנושא השר גלילי, ואז נתקבלה החלטה שבהתאם לחשובה שנתן לי טזכיר

המטמלה על שאלתי, . . . אך נאמר בה שהמטמלה תקיים דיון בנושא זה.

סודי ביותר

לא/שלד-18.11.73

הממשלה תחליט.

רה"ט הגב' ג.טאיר:

רצייתי להזכיר זאת,

השר ג.פלד:

(לשר קול) הפעם הוא היה הראשון, אחרת את הרכבת.

רה"ט הגב' ג.טאיר:

אני מזכיר זאת.

השר ג.פלד:

רה"ט הגב' ג.טאיר:

היתה עוד שאלה: מדוע לא כנסתי את כל הממשלה

בערב יום-כפור? יש פרוטוקול שהישיבה היא.

השאלה שלי היתה בנוגע לכך שהיתה יריעה עוד 10

השר מ.קול:

ימים קודם על סכנת מלחמה, מדוע במשך עשרת

הימים האלה, שבין כמא לבין פרוץ הקרבות, לא הובא הנושא לדיון בממשלה?

אם זהו בירור, אני מבקש להציג שאלות.

השר ז.ורהפטיג:

אם יהיה בירור, על-כך תחליט הממשלה. השר קול

רה"ט הגב' ג.טאיר:

הציג לי עתה שאלה. היו הערכות של כל הנוגעים בדבר, שבדרך-כלל הן מקובלות, שמידע לחוד והערכת הדברים לחוד, וזהו בדיוק אחד הדברים היסודיים אשר יעמוד לוועדת החקירה. איני יכולה להגיד לך יותר מכך. אין זה כך, שלא היו דיונים. היו דיונים, גם ביום ד' שלפני פרוץ המלחמה, למחרת בואי מחו"ל, היה דיון, וכל אלה שזהו תפקידם ועל-פיו הם פועלים, אמרו זאת. באשר להשוואה עם ימי אשכול, ששלושה שבועות או שבועיים וחצי לפני המלחמה היך הכל סגויים בעסדות, - אני חושבת שהמשל הזה אינו מתאים בדיון לנטשל. בכל אופן, על-פי זה המשיח לא יבוא. אין כל השוואה. השתתפתי אז בדיונים כחברת ועדת חוץ ובטחון, איזו השוואה יש כאן? למשל, ביום ו' שלפני המלחמה, כאשר באו אלי ראש אמ"ן, הרמטכ"ל ושר הבטחון ואמרו שיש שנויים בשטח הנוגעים לרוסים, וזהו אלמנט חדש, אך עדיין אין זה מוכרח להביא להתקפה, - החלטתי בכל זאת, מכיוון שזהו ערב יום-כפור, לכנס את החברים אשר בסביבה, לא הטרחתי את פלד וגבתי שהיו בקבוץ. גם את אלון שהיה בקבוץ, אמרתי לא להזמין. טפיר היה בסביבה, אך לא מצאו אותו. כל מי שהיה - הוזמן.

השר ו.שם-טוב:

מי היו השרים שהשתתפו במגישה?

רה"ט הגב' ג.טאיר:

כל מי שהיה בתל-אביב.

מזכיר הממשלה ס.ארנון:

רה"ט, בר-לב, גלילי, חזני, הלל, פרט ודיין.

רה"ט הגב' ג.טאיר:

שאלו אותי אם להזעיק את פלד שהיה בקבוץ, ואמרתי שלא. אך בקשנו שכל שר יאמר היכן יהיה, פן יהיה צורך לכנס את הממשלה בשבת. כאשר ב-4.00 לפנות-בוקר קבלתי את הידיעה

שעכשיו זה לגמרי סביר להגיש שתפרוץ מלחמה, היו דברים אחרים שצריך היה לעשות, הדיון הראשון אצא עם שר הבטחון והרמטכ"ל, היה על קריאה מידית של המלואים ועל-כך החלטתי, ואם להחליט על התקפת פנע, הרי זהו נושא לדיון בממשלה כעבור שתיים. הוא לא אמר שיש יום שלם, אלא שאם צריך להחליט - צריך להחליט עכשיו.

כדי שאפשר יהיה לפעול, אך גם בהנחה שההתקפה תהיה אחר-הצהריים, אטר הרמטכ"ל כי הוא צריך לדעת עכשיו אם תהיה התקפת מנע או לא תהיה התקפת מנע. הרמטכ"ל לא אטר, ובצדק לדעתי, שהוא דורש זאת, אלא שאת זאת הוא יכול לעשות, וייתכן טוב אם יעשה זאת. אך לא היו חלוקי דעות ביני ובין שר הבטחון שאנו לא צריכים ללכת לכך, פשוט סתוך ידיעת העבר. אם מישהו עדיין אומר בעולם שאנו התחלנו במלחמת ששת הימים, מה היה עכשיו? ועם כל אכאב-הלב שאולי בחור אחד סבלא בגלל ההחלטה הזו, אני עדיין אומרת שההחלטה הזו היתה נכונה, והראיה - כאשר הממשלה התאספה כולה ואמרה מה שאמרתי, שעל-כך החלטתי, איש לא ערער על-כך. יתרה מזו: הבאתי זאת לוועדת חוץ ובטחון, יו"ר ועדת חוץ והבטחון סיכם ואיש לא ערער. מה שבגין ערער עליו אחר-כך הוא, שלא היתה הצבעה בקשר לכך, וזה נכון - מסום שאיש לא ביקש הצבעה ואיש לא ערער על-כך, כולם קיבלו את אסיכום יושב-ראש, שזו היתה החלטה נכונה, ואני עדיין אומרת שזו היתה החלטה נכונה.

אני יכולה לשאול, האם מישהו ליד השולחן הזה חושב שהיינו יכולים לתת מכה מנע, והכל היה הולך ב"בשיונל סקירוסטי קאונטל" וב"פנטגון" כפי שאנו רוצים. אם היינו פתחים במלחמת מנע, האם היו שם וכוחים אם לתת לנו מטוסים עם אטפקה? אם נתנו לנו הפעם את האטפקה, זה לא היה בגלל צבע העיניים המסטים שלנו, ופי שצריך היה להעביר את כל האשורים האלה, לא היינו אנו. רשומות כל השיחות הנחמדות האלה בכל שעות היום והלילה, ולא הייתי מאחלת לאף אחד סכם לעבור זאת עוד פעם. אמריקה כאילו רק שואלת אותנו כמה מטוסים היינו רוצים, ואני בטוחה שלו פתחנו במלחמת מנע, היינו בסכנה שלא נקבל דבר. בימים הראשונים היינו חלשים, ולחלשים אין כל תקומה בעולם הזה. נשמעו קולות ונשמעים גם עכשיו, שלפיהם ההנחה הראשונה היתה: אין דבר, ששני הצדדים יקבלו מכות, זה יעזור. אני בטוחה שמה שאנו עומדים עליו הוא שהותקפנו, ולך להסביר אחר-כך שהיה כל-כך ברור שנותקף, עד שהתקפנו קודם, כאשר פלחפת ששת הימים ועד היום איננו יכולים להסביר זאת.

בהזדמנות הראשונה באותו יום כפור, כונסה
 הממשלה. לא נתקבלה כל ידיעה על-כך שהמלחמה אמורה לפרוץ בשעה 14.00, ולא
 התרחי כל ידיעה כזו מהממשלה. עניתי שהמידע הוא לבירור פוליטי. מה זה
 בירור פוליטי? אפשר לעשות מזה "קייז" פוליטי, אך זה אינו מבוסס על שום
 דבר. זה בדיוק מה שיעמוד בפני ועדת החקירה הזו. בפניה לא יסתירו שום דבר.
 אני מקווה ומתפללת לכך שהרכב יהיה כזה, שמה שיובא לפניו, דברים שבטחון
 המדינה תלוי בהם, לא ייצא החוצה. אם יובא מידע על האפשרויות של קיום טבע
 עם אישים וסוכנויות אשר מביאים לנו מידע, הדברים לא יודלפו, כדי שבנוסף
 לכל האסונות, לא יהיה אסון הגדול שנשאר לבדנו. אם נשאר לבדנו בשטח של אסוף
 חומר, אז כל מדינות ערב כאילו פתוחות לפנינו, ובנוסף להן גם מדינות אחרות
 בעולם. זה יהיה אסון גדול, ואני מקווה שזה לא יקרה. אני גם מקווה שלא
 ידרשו מאנשי הביון שלנו שיגידו מפי וטפה הם יודעים מה שיודעים, אך אצא
 זה כבר אינו בידינו.

אבל זכותה של הממשלה היא לבקר, להטיל עלי

אחריות. אני סוכנה לעמוד בכך ויותר מכך. ואני האחרונה שאמתי אי-פעם
 שראש הממשלה שיש למדינת ישראל בשנים האחרונות הוא הטוב ביותר שיכול להיות.
 רחוק מזה, מאד רחוק מזה. זהו עם כזה, של קרוב ל-3 מליון, על כל המפלגות
 ומנהיגי המפלגות שבו, ואין לי ספק שאפשר היה לבחור בראש ממשלה טוב יותר, נאמן
 יותר, קואופרטיבי יותר עם חברי הממשלה. אך אם מדברים על עובדות, הרי שמסרתי
 רק את העובדות. עכשיו, אם מקיימים בירור, שיחה) לא חשוב איך קוראים
 (לכך) בין חברי הממשלה, - על-כך תחליטו אתם. בדרך-כלל אני אשת שיחה ואוהבת
 שיחות גם ברבים וגם במעטים. מה שהממשלה תחליט - זה יהיה. הלוואי והייתי
 בטוחה שמה שיחיה, לא יופיע בעתונות למחרת. לעת עתה זה לא הוכח, אבל איני
 רוצה לחוות דעה בקשר לכך. על-כך יחליטו רק חברי הממשלה. מה שפלד אמר
 הוא נכון, אך איני יודעת איך דברים התגלגלו. אני לא אתנער אם חברי הממשלה

יחליטו על-כך בחיוב.

אני רוצה להציע לראש הממשלה שתשנה את הנוסחה

השר י. בורג:

הזו, שהממשלה תחליט, ולא מסום שאני אנטי-

דמוקרטי, אלא מסום שאני יודע שראש הממשלה אשת שיחה במעטים וברבים.

כי אם לומר שהממשלה בתור שכזו תחליט, הרי היא מעמידה אותנו במצב שפבחינה

לוגית אינו נכון. אני מציע שראש הממשלה תציע דיון, וגם את המסגרת בו

ייערך. אני רוצה לומר מדוע אי אפשר שהממשלה תחליט על-כך: נניח שיש

רוב המחליט בפר עריכת דיון, כיצד זה יתקבל בצבור? שהממשלה תחליטה

לא לדון בנושא אשר פעיק על לב כל אחד. טוב יותר שראש הממשלה תחליט.

אני יודע רחשי-ליבה ורחשי-ליבו של כל אחד. לכן אני מציע שבחדר זה, או

בחדר שבקומה שלמטה, יתקיים דיון בלי סטנוגרמה. אחת הסמכויות של ראש-הממשלה

היא לקבוע סדר-יום. את אומרת כי אינך מתעצרת שיתקיים דיון, ואני טוען

שאי אפשר להצביע על הענין, כי אם חברים מבקשים דיון, מן הראוי שזה

ייעשה, אלא שראש הממשלה יש פרורגטיבה להחליט כיצד זה ייעשה.

אם כבר צריך להיות דיון, אז במסגרת ישיבת

רה"ט הגב' ג. פאיר:

הממשלה, כי אז יש לכל הפחות יתרון שהכל

רשום, אפילו בשבת.

נחמה גדולה, שזה רשום אפילו בשבת. אך אני

השר י. בורג:

טוכן גם לכן, ואין צורך להביא זאת כהצעה

פורמלית עם החלטה פורמלית. הפורום הזה, אשר שט עד עכשיו באותה סירה, גם

אם לא כל אחד ישב בתא הקפיטן וידע את ה"קופס" ואת הנווט והמצב בכל

רבע ורבע, - אני בדעה שהוא בכל זאת צריך להמשיך עם אותם פסז'רים, וטוב

השר י. בורג

שזה ייעשה במהירות. זה יכול להיות גם בעוד 3 או 5 ימים, אין זה ענין לסטופר
אלא זהו ענין של נחיצות, ואני פונה אל ראש הממשלה שלא תעמיד זאת באופן
פורמלי, אלא תקבל זאת ברוח חברית.

אמיתי שאקבל זאת, אם החברים ירצו.

רה"מ הגב' ג. פאיר:

אני מאד מבקש שתהיה ישיבה כזו. זה נחוץ

השר ס. קול:

לכולנו ללא יוצא מן הכלל. קראתי עתה בפעם

הראשונה את הטכנוגרמה שנרשמה בפגישה שנערכה ביום ו', ערב המלחמה. אני
מצטער שלא ראיתי אותה קודם, אבל אני אומר כי לאחר שקראתי אותה, אני מרגיש
חובה שתהיה לנו השיחה הזו. אנו נמצאים כולנו באותה מסגרת של אחריות כבודה
וקשה, ואני לא בא לספר מה שהיה לי במשך החודש הזה במפלגתי. לכל אחד היה
במפלגתו ובצבור הרחב, ומכביד לו גם על ליבו. אני בטוח שעל ליבה של ראש-
הממשלה יותר, כי היא נושאת באחריות כראש ממשלה. אך השיחה הזו היא חיונית.
אנו יושבים בממשלה זו ארבע שנים ונושאים יחד באחריות, ואני מרגיש זאת
כחובה חברית ומוסרית, שתהיה פה אפשרות להתבטא ולברר דברים מעיקים. אני
מבקש שהישיבה תתקיים.

אני מבקש מהחברים שנחליט על-כך בישיבה הבאה

השר ס. דיין:

או בשבוע הבא. שפענו היום דברים חשובים מאד,

ואני מציע כי נדחה את ההצעה הזו לישיבה הבאה. אני יודע שחברי הממשלה התרשמו
קשה מאד מ"שיח לוחמים" שהיה בעת הבקור בפאיר.

כאשר אדם שקט כמוני כבר קם, זה מסקף משהו.

השר י. בורג:

אם אפשר לקיים דיון כזה עם האלופים או בלעדיהם,

השר ס. דיין:

זוהי שאלה גדולה. אני פונה אל החברים שרוצים

השר ס.דיין

בירור כזה, שנדון על-כך בשבוע הבא.

השר ס.קול:

אנז סקבל את הצעתך.

השר ז.ורהפטיג:

אם אפשר, שאלה אחת אל שר הבטחון ושאלה שניה

אליך ראש הממשלה. לשר הבטחון יש לי שאלה

בענין השבויים. קבלנו מהפצרים רשימה של 238 או של 246 שמות. היו

לנו הערכות שיש בידי המצרים שבויים רבים יותר. האם יש שבויים גם

בידי הארמיה ה-3, או אולי הם פעילים סאתנו שבויים? מה עם השבויים

שלנו בלבנון? עם הלבנונים הרי אין לנו חשבונות, האם יש טאפז להחזיר

לידינו את השבויים מסם?

שאלה שניה אל ראש הממשלה.

השר ס.דיין:

לעת עתה המצב עם השבויים במצרים הוא, שפענחנו

את כל השמות שקבלנו. אפילו שמו של טיים

הפנטום שהופל בשחרונה מופיע ברשימה בכתב-יד. וודאי יש שמות שחסרים,

לא רק מכחינה כמותית אלא גם מאותם שמות שהיו בידינו על סמך עובדות

מוצקות. אני אומר זאת בזהירות: נאמר לי כי שבויים אשר הופיעו בטלויזיה

המצרית, אינם בין החוזרים.

ברמטכ"ל ר/א ד.אלעזר:

אחד מהם.

השר ס.דיין:

אני אומר זאת בזהירות. אלה דברים מאוד לא

טובים. היום יש בירור נוסף בענין זה

בין אייל לשריף, אך איני חושב שזה יתן לנו שבויים נוספים. הרושם

שלי מפה שאנשי הצלב-האדום אומרים אזהרושם של יריב אצא/שהנציגים

השר ס. דיין:

בגדה המערבית של האגם המר היו פלסטינאים

וכוונותיהם. החשש שלקחו שבויים חל על הצד

המזרחי של התעלה, בשטחים אשר נשארו בידם. במקומות אחרים אני מסופק

אם לקחו שבויים. הבעיה שלנו היא בשטחים אשר לא נשארו בידינו. שמענו

מפלחים, משבויים ומאחרים, כי היחס לשבויים היה כזה, שגם אנשים אשר

נפלו בשבי נריאים או פצועים קל, נחרגו אחר-כך.

רה"ט הגב' ג. טאיר:

ראיתי בתל-אשופר פצוע אחד מבין השבויים,

שבעת הקרב נפצע רק פצועים קלים. מרטיסים,

פצועים שבקושי ניתן לראותם, אך הרופא אמר כי צריך יהיה לעקור לו

עין, וזאת כתוצאה מהסכות שקיבל מחיילים מצריים.

המרוקאים מבין השבויים שלחנו בחזית הסורית,

אמרו כי לחמו בשטח הררי, ולא יכלו לקחת שם שבויים. אני יודעת מה עשו

שם עם שבויים?

השר ז. ורהפטיג:

האם חוקרים את השבויים אשר חוזרים אודות

חברים אחרים שלהם? באות אלי משפחות

אשר טוענות כי בניהן בין השבויים. אני מניח כי אוספים את החומר הזה.

הרמטכ"ל ר/א ד. אלעזר:

כן.

השר ז. ורהפטיג:

שאלה אל ראש הממשלה העתונות ואמצעי

התקשורת מלאים בהכנות לוועידת השלום, כולל

תאריכים והצעות.

השר ס. דיין:

יש כבר גם החלטות של הוועידה.

השר ז. ורהפטיג:

אני מתאר לי שהממשלה צריכה לדון בכך, כדי לא

להיות ניזונה רק מאמצעי התקשורת.

רה"ט הגב' ג. פאיר :

כן.

השר ז. ורהפטיג:

באחת הישיבות הציע השר גלילי כי נקיים

דיון על הבעיה הצבאית-כטחונית במצב

של היום, אם חס ושלום נצטרך להשאיר בו.

רה"ט הגב' ג. פאיר:

חשבתי עד כה שאסע לוועידת השלום בלי

להביא זאת לממשלה, אך אם אתה מעורר

זאת, אני מקבלת על עצמי שאצטרך להביא זאת לממשלה. דבר אחד עשיתי על דעת עצמי, והוא לבקש את השגריר שלנו בארצות לקיים שיחה יסודית עם שר החוץ האמריקאי, דבר שעשינו כאשר נפגשנו עם סיסקו, - שבכלל לא מתקבל על הדעת שממשלה אשר עומדת שלושה שבועות לפני הבחירות, תלך לוועידת שלום. מצד אחד קבלתי הבטחה של קיסינג'ר - אני מקווה שבדברים אלה לא יופיעו סחר בעתונות, אלא לכל הפחות כעבור יומיים - שהוא מבטיח לי אישית, שלא יהיה שום דבר רלוונטי במסך השבועות האלה, ובכל זאת בקשתי את השגריר ללכת אל קיסינג'ר ולהגיד לו שלא מתקבל על הדעת להביא לממשלה הזו, שבועות אחדים לפני הבחירות, הצעה שדווקא עכשיו תעשה דבר שלא עשתה כל השנים. זה יהיה נוסא לבחירות. שמעתי שסמואל חסיר אמר בטלוויזיה, שאף פעם לא אמר "אף שעל אדמה", איך יתלכד עם "חרות", זוהי שאלה אחרת. עכשיו אנו שומעים שוועידת השלום תהיה בחודש ינואר. קיסינג'ר צריך היה לנסוע אל הנשיא שלו, אך בעוד יום-יומיים נדע מה הוא חושב. יש לי הרבה שאלות אליו. אין לי ספק שזה יובא לישיבת הממשלה, אפילו הקרובה, אך ביום ג' הקרוב, בשעה 4.00 אחר-בצהריים, תהיה ישיבה מיוחדת של הממשלה.

רה"ם הנב' ג.טאיר

עוד לפני שנתפזר, בקשתי משר הבטחון להעלות מה המצב הבטחוני עכשיו בקווי הפסקת-האש. מחוץ לכך, ביום ג' צריכה להיות ישיבה, באשר לכל הספורים המתפרסמים עתה, כאילו בוטלו הפגישות בין יריב לבין המצרי, הם עורבא-פראח, גם היום נפגש עם ה"אופוזיט מסבר" שלו, ונקבעה פגישה נוספת לשם דיון צאצאצא בהפרדת הכוחות. יריב אומר שהגיע למצב כזה, שאת כל הפילוסופיה שלו הרצה בפני המצרי, ועכשיו צריך לדבר הכל'ס. כלומר יריב אלק עם ההצעה שלנו, והסביר מדוע היא טובה ומצויינת וכד', עד אשר המצרי אמר לו שהוא מדבר אנגלית אוקספורדית. שאלתי את יריב מדוע אינו מדבר אנגלית בסיסית, והוא אמר לי: בכוונה, כי כך זה לוקח יותר זמן, וצריך הייתי למלא את הזמן. ביום ג' תהיה הפגישה סיועדת לדיון בנושא זה. ביום א' הבא, אם לא יהיה הכרח לעשות זאת קודם, על-פי דו"ח השגריר שלנו על השיחה עם קיסינג'ר, נדון בענין ועידת השלום.

השר ח. גבתי:

יש לי שאלה אל שר הבטחון. כאשר היינו בסיוור, ראינו שנותמים את התעלה, ומתכוונים

לסלול שם כביש. למחרת קראתי בעתון שהמצרים הגישו תלונה על-כך. אני רוצה לשאול, מה היו הנמוקים הפחייבים זאת. אם היה נחוץ לבנות גשר או שניים, אפשר היה לעשות זאת. מדוע במקום לבנות גשר אאא או שניים, צריך היה לנקוט פעולה דרסטית כזו?

רה"ם הנב' ג.טאיר:

קודם כל צריך להשיב על השאלה אם נכון שזה סותם את התעלה.

השר ח. גבתי:

זאת ראינו. ראינו שמטלאים את התעלה בעפר. חציה או למעלה מחציה כבר מפולא. טובילים בלוקים כבדים של בטון אשר מוציאים טן הסוללה של המצרים, והסבירו שאת בכך

לגבול הקריטי, שכאשר טנק עולה עליו, הוא יכול לטבוע יחד עם הגשר.

האם אי אפשר לחדש את החומר המצ"ף?

השר ז. ורהפטיצ:

אפשר לחדש את החומר המצ"ף, בחנאי שמוציאים

הרמטכ"ל ר/א ד.אלעזר:

את הגשר מהמים ועושים את החדש מחוץ למים,

וזה לוקח זמן. כבר התחלנו בכך, ונצטרך במשך הזמן להוציא דוברות ולחזקן.

היה לנו ענין להקים גשר שאינו מותנה ביכולת ציפה, כי מספר הגשרים שלנו

אינו גדול. זהו צורך אופרטיבי, שכפי שאמרת אינו סותם את התעלה בסופו של

דבר.